

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ
& ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΓ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2014

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συντονιστής:
Δρ. Γεώργιος Παπαγεωργίου
Διευθυντής ΕΣΔΔΑ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Υπεύθυνη ομάδας: Δρ. Μιράντα Δανδουλάκη

Δάφνη Λεβαντή
Πελαγία Μπεζάζη
Αγγελική Μπουρμπούλη
Χρήστος Μπουρσανίδης
Αναστασία Τσαρτσάρα
Δημήτριος Τσιμάρας
Κωνσταντίνος Τρυποσκούφης

Γραμματεία σύνταξης: Χρήστος Σταυράκογλου

Τεχνική επιμέλεια κειμένου: Άννα Ρούσσου

ΕΣΔΔΑ, 01/2014

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του παρόντος περιεχομένου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς γραπτή άδεια του Διευθυντή της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Νόμος 2121/1993 & κανόνες Διεθνούς Δικαίου, που ισχύουν στην Ελλάδα.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
Κοινή Φάση Σπουδών	6
Πίνακας Μαθημάτων Κοινής Φάσης Σπουδών	8
ΚΦ-Σ00: Εισαγωγικό Σεμινάριο	9
Άξονας 1: Δημόσια Διοίκηση και Μάνατζμεντ Δημοσίων Οργανώσεων.....	10
ΚΦ-Μ01: Κανόνες/Αρχές Διοικητικής Δράσης και Διοικητική Διαδικασία	11
ΚΦ-Μ02: Στρατηγική Διοίκηση Δημοσίων Οργανώσεων	13
ΚΦ-Μ03: Υπηρεσιακή Κατάσταση και Σταδιοδρομία Δημοσίων Υπαλλήλων	15
Άξονας 2: Οικονομία, Δημοσιονομική Πολιτική και Οικονομική Διοίκηση.....	17
ΚΦ-Μ04: Οικονομική Διοίκηση και Δημόσιο Λογιστικό	18
ΚΦ-Μ05: Διοίκηση Απόδοσης Δημοσίων Οργανισμών.....	19
ΚΦ-Μ06: Η Επενδυτική Λειτουργία του Κράτους	20
Άξονας 3: Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων	21
ΚΦ-Ε01: Βελτίωση Δεξιοτήτων Γραπτού Λόγου	22
ΚΦ-Ε02: Τεχνικές Παρουσίασης	23
Άξονας 4: Θεσμοί και Δημόσιες Πολιτικές	24
ΚΦ-Μ07: Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής.....	25
Άξονας 5: Τεχνολογίες Υποστήριξης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.....	29
ΚΦ-Ε03: Ηλεκτρονική Ανάπτυξη και Διαχείριση Διοικητικών Εργασιών	30
ΚΦ-Μ08: Πληροφοριακά Συστήματα στη Δημόσια Διοίκηση.....	31
ΚΦ-Μ09: Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.....	33
Άξονας 6: Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών.....	35
ΚΦ-Ξ01: Αγγλικά	36
ΚΦ-Ξ02: Γαλλικά-Γερμανικά-Ισπανικά-Ιταλικά	36

Ειδική Φάση Σπουδών	39
Α΄ Κύκλος Μαθημάτων Ειδικής Φάσης Σπουδών	41
Πίνακας Μαθημάτων Α΄ Κύκλου Ειδικής Φάσης Σπουδών	43
Άξονας 1: Δημόσια Διοίκηση και Μάνατζμεντ Δημοσίων Οργανώσεων.....	44
ΕΔ-Μ01: Καλή Νομοθέτηση.....	45
ΕΔ-Μ02: Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργανωσιακή Συμπεριφορά.....	47
ΕΔ-Ε01: Σύνταξη, Έκδοση και Διαχείριση Δημοσίων Εγγράφων	49
Άξονας 2: Οικονομία, Δημοσιονομική Πολιτική και Οικονομική Διοίκηση.....	51
ΕΔ-Μ03: Οικονομία και Πολιτική Δημοσίου Χρέους.....	52
ΕΔ-Μ04: Ευρώπη 2020 και Στρατηγικές Κατευθύνσεις 2014-2020	53
ΕΔ-Μ05: Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών	55
ΕΔ-Μ06: Διαχείριση Συγχρηματοδοτούμενων Έργων	56
Άξονας 3: Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων	57
ΕΔ-Ε02: Τεχνικές Διαπραγματεύσεων	58
Άξονας 4: Θεσμοί και Δημόσιες Πολιτικές	59
Θεματική Ενότητα 1: Κοινωνική Πολιτική	60
ΕΔ-Μ07: Κοινωνική Πολιτική: Απασχόληση-Μετανάστευση	61
ΕΔ-Μ08: Οργάνωση Συστημάτων Υγείας και Συγκριτική Πολιτική Υγείας	63
Θεματική Ενότητα 2: Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη	66
ΕΔ-Μ09: Περιφερειακή Ανάπτυξη και Προγραμματισμός.....	67
ΕΔ-Μ10: Σχεδιασμός του Χώρου και Χωρική Ανάπτυξη.....	70
Άξονας 5: Τεχνολογίες Υποστήριξης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.....	72
ΕΔ-Ε03: Διοίκηση και Διαχείριση Έργων	73
ΕΔ-Ε04: Ποσοτικές Μέθοδοι και Υποστήριξη Αποφάσεων	75
Άξονας 6: Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών.....	78
ΕΔ-Ξ01: Αγγλικά	79
ΕΔ-Ξ02: Γαλλικά-Γερμανικά-Ισπανικά-Ιταλικά.....	79

Πρακτική Εκπαίδευση	80
Β΄ Κύκλος Μαθημάτων Ειδικής Φάσης Σπουδών	83
Πίνακας Μαθημάτων Β΄ Κύκλου Ειδικής Φάσης Σπουδών.....	85
Άξονας 1: Δημόσια Διοίκηση και Μάνατζμεντ Δημοσίων Οργανώσεων.....	87
ΕΔ-Μ11: Η Εθνική Δημόσια Διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση:	
Διαμόρφωση και Υλοποίηση Πολιτικών	88
ΕΔ-Μ12: Έλεγχος Νομιμότητας Διοικητικής Δράσης.....	90
Άξονας 2: Οικονομία, Δημοσιονομική Πολιτική και Οικονομική Διοίκηση.....	92
ΕΔ-Μ13: Αξιοποίηση Δημόσιας Περιουσίας.....	93
ΕΔ-Μ14: Οικονομία, Αγορές και Δίκτυα:	
Ρυθμιστική Λειτουργία του Κράτους	95
ΕΔ-Μ15: Πολιτική και Εργαλεία Φορολογικού Ελέγχου	96
Άξονας 3: Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων	97
ΕΔ-Ε05: Βελτίωση Δεξιοτήτων Επικοινωνίας, Συνεργασίας,	
Διαχείρισης Συγκρούσεων και Κρίσεων.....	98
Άξονας 4: Θεσμοί και Δημόσιες Πολιτικές	100
Θεματική Ενότητα 1: Κοινωνική Πολιτική	101
ΕΔ-Μ16: Θεσμικό Πλαίσιο και Πολιτικές Ασφάλισης	
και Κοινωνικής Πρόνοιας.....	102
Θεματική Ενότητα 2: Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη	104
ΕΔ-Μ17: Καινοτομία, Τεχνολογία, Επιχειρηματικότητα	
και Περιφερειακή Ανάπτυξη	105
Θεματική Ενότητα 3: Βιώσιμη Ανάπτυξη	107
ΕΔ-Μ18: Περιβαλλοντικές Πολιτικές και Δράσεις	108
ΕΔ-Μ19: Οικονομικά του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας	111
ΕΔ-Μ20: Διαχείριση Κινδύνων και Πολιτική Προστασία.....	114
ΕΔ-Ε06: Ομαδική Εργασία που άπτεται των τριών Θεματικών Ενοτήτων	118
Άξονας 5: Τεχνολογίες Υποστήριξης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.....	119
ΕΔ-Ε07: Συνεργατικά Εργαλεία ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση	120
ΕΔ-Ε08: Βελτιστοποίηση Διαδικασιών Δημοσίων Υπηρεσιών	122

Άξονας 6: Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών.....	123
ΕΔ-Ξ01: Αγγλικά	124
ΕΔ-Ξ01: Γαλλικά-Γερμανικά-Ισπανικά-Ιταλικά.....	124
Εκπόνηση Τελικών Εργασιών.....	125
Αποφοίτηση.....	127

Πρόλογος

Η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ) συστάθηκε δυνάμει του ν. 3966/2011 ως ενιαία εκπαιδευτική μονάδα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), διαδεχόμενη την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (ΕΣΔΔ) και ενσωματώνοντας την Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΣΤΑ).

Αποστολή της ΕΣΔΔΑ είναι η δημιουργία ενός σώματος εξειδικευμένων διοικητικών στελεχών, με άρτια κατάρτιση και σύγχρονη διοικητική αντίληψη, που προορίζονται για τη στελέχωση των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης (κεντρικής και αποκεντρωμένης) και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το Πρόγραμμα Σπουδών της ΕΣΔΔΑ σχεδιάζεται από τους Υπεύθυνους Σπουδών και Έρευνας σε συνεργασία με το Διευθυντή της ΕΣΔΔΑ. Η πρόταση επί του Προγράμματος Σπουδών υποβάλλεται και στο Επιστημονικό – Εκπαιδευτικό Συμβούλιο και στη συνέχεια εγκρίνεται από το Δ.Σ. του ΕΚΔΔΑ. Για τη δημιουργία του λαμβάνονται υπόψη οι έρευνες ανίχνευσης εκπαιδευτικών αναγκών που πραγματοποιεί η ΕΣΔΔΑ, τυχόν μελέτες που εκπονούνται από ομάδες εργασίας, καθώς και οι αξιολογήσεις των προηγούμενων προγραμμάτων σπουδών τόσο από τους εκπαιδευόμενους όσο και από τους εκπαιδευτές.

Το Πρόγραμμα Σπουδών της ΕΣΔΔΑ είναι συνολικής διάρκειας δέκα οκτώ (18) μηνών, μη υπολογιζόμενης της μηνιαίας κατ' έτος κανονικής άδειας και διαρθρώνεται σε τρεις διαδοχικές φάσεις:

(α) Την Κοινή Φάση, διάρκειας τεσσάρων (4) μηνών.

(β) Την Ειδική Φάση, διάρκειας δεκατριών (13) μηνών.

(γ) Τη Φάση Προετοιμασίας Τοποθέτησης των εκπαιδευομένων στις υπηρεσίες για τις οποίες προορίζονται, διάρκειας ενός (1) μηνός.

Αποτελείται από 6 κάθετους θεματικούς άξονες, οι οποίοι διατρέχουν την Κοινή και την Ειδική Φάση Σπουδών:

Άξονας 1: Δημόσια Διοίκηση & Μάνατζμεντ Δημοσίων Οργανώσεων

Άξονας 2: Οικονομία, Δημοσιονομική Πολιτική & Οικονομική Διοίκηση

Άξονας 3: Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων

Άξονας 4: Θεσμοί και Δημόσιες Πολιτικές

Άξονας 5: Τεχνολογίες Υποστήριξης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Άξονας 6: Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Κοινή Φάση Σπουδών

Το Πρόγραμμα της Κοινής Φάσης έχει διάρκεια τεσσάρων (4) μηνών και απευθύνεται προς όλους τους εκπαιδευόμενους, ανεξάρτητα από τα επιστημονικά πεδία των σπουδών τους. Καλύπτει δε ένα ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων και αποσκοπεί στην απόκτηση ενός ενιαίου γνωστικού υπόβαθρου.

Το Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε έξι άξονες. Κάθε άξονας περιλαμβάνει επιμέρους κύκλους μαθημάτων ή/και εργαστηρίων, που αντιστοιχούν σε μια θεματική ενότητα. Οι άξονες αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

Άξονας 1: Δημόσια Διοίκηση & Μάνατζμεντ Δημοσίων Οργανώσεων

Άξονας 2: Οικονομία, Δημοσιονομική Πολιτική & Οικονομική Διοίκηση

Άξονας 3: Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων

Άξονας 4: Θεσμοί και Δημόσιες Πολιτικές

Άξονας 5: Τεχνολογίες Υποστήριξης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Άξονας 6: Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών

Στο πλαίσιο των ανωτέρω είναι δυνατή η διεξαγωγή εμβόλιμων διαλέξεων από ειδικούς επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του εκάστοτε μαθήματος.

Η διδακτική ώρα κάθε μαθήματος ή εργαστηρίου ορίζεται σε πενήντα (50') λεπτά.
Η κλίμακα βαθμολογίας για κάθε μάθημα, εργαστήριο, σεμινάριο ή εργασία ορίζεται από το ένα (1) έως το δέκα (10). Ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή/και να ορίζεται με ακρίβεια μέχρι δύο (2) δεκαδικά ψηφία.
Αναβαθμολόγηση μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και εργασιών δεν επιτρέπεται, ενώ διόρθωση βαθμού επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα και ύστερα από σχετικό έγγραφο του αρμόδιου διδάσκοντος και απόφαση του Διευθυντή της ΕΣΔΔΑ.
Τα γραπτά βαθμολογούνται και παραδίδονται στην ΕΣΔΔΑ από τους διδάσκοντες – βαθμολογητές εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από την παραλαβή τους.
Η βαθμολογία των μαθημάτων, εργαστηρίων, σεμιναρίων και εργασιών της κοινής φάσης, καταχωρίζεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΚΔΔΑ και τον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο κάθε εκπαιδευομένου, ανακοινώνεται με απόφαση του Διευθυντή της ΕΣΔΔΑ και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Σχολής. Η ενημέρωση των εκπαιδευομένων σχετικά με τη βαθμολογία δύναται να παρέχεται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΟΙΝΗ ΦΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ (4 μήνες)		
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ / ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΩΡΕΣ
ΚΦ-Σ00	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ *	
ΑΞΟΝΑΣ 1: ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ		
ΚΦ-Μ01	ΚΑΝΟΝΕΣ/ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	26
ΚΦ-Μ02	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ **	26
ΚΦ-Μ03	ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		72
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΚΦ-Μ04	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ **	29
ΚΦ-Μ05	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	26
ΚΦ-Μ06	Η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	29
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		84
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ		
ΚΦ-Ε01	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	15
ΚΦ-Ε02	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	15
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		30
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ		
ΚΦ-Μ07	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ **	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		20
ΑΞΟΝΑΣ 5: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ		
ΚΦ-Ε03	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	26
ΚΦ-Μ08	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	26
ΚΦ-Μ09	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ**	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		72
ΑΞΟΝΑΣ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ		
ΚΦ-Ξ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	29
ΚΦ-Ξ02	ΓΑΛΛΙΚΑ – ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ – ΙΣΠΑΝΙΚΑ – ΙΤΑΛΙΚΑ	29
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		58
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		336

* Το εισαγωγικό σεμινάριο δεν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα σπουδών της ΕΣΔΔΑ και δεν υπολογίζεται στον χρονοπρογραμματισμό της ΚΓ' Εκπαιδευτικής Σειράς. Αποτυπώνεται όμως στον πίνακα για να τονισθεί η συμμετοχή του στην ομογενοποίηση των σπουδαστών.

** Στο μάθημα/εργαστήριο θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΚΦ-Σ00: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Σκοπός του Σεμιναρίου είναι η παρουσίαση της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ) μέσα από το εκπαιδευτικό της πρόγραμμα, τον κανονισμό σπουδών και το οργανόγραμμά της, καθώς και οι σχέσεις της με τις άλλες μονάδες και διευθύνσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ).

Με τον τρόπο αυτό οι σπουδαστές θα αποκτήσουν μια πλήρη εικόνα για την εκπαίδευσή τους στην ΕΣΔΔΑ με όλες τις δράσεις που αυτή απαιτεί.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

- Παρουσίαση της ΕΣΔΔΑ
- Παρουσίαση του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ)
- Παρουσίαση της Μονάδας Τεκμηρίωσης και Καινοτομίας (ΜΟΤΕΚ)
- Η Οργάνωση των Σπουδών στην ΕΣΔΔΑ (Φιλοσοφία και Στόχοι)
- Παρουσίαση της Οργανωτικής Δομής της ΕΣΔΔΑ
- Παρουσίαση Προγράμματος Σπουδών:
  - Οι Φάσεις Σπουδών
  - Οι Θεματικοί Άξονες
  - Πρακτική Εκπαίδευση
  - Τελικές Εργασίες
- Κανονισμός Σπουδών (Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Σπουδαστών)
- Θέματα Διοικητικής Μέριμνας
- Η Βιβλιοθήκη του ΕΚΔΔΑ
- Διάρθρωση της ΚΒ' Εκπαιδευτικής Σειράς σε Εκπαιδευτικά Κλιμάκια

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (N/A)

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου θα δοθεί στους σπουδαστές το απαραίτητο συνοδευτικό υλικό σε ψηφιακή μορφή (ενδεικτικά κανονισμός σπουδών, πρόγραμμα και χρονοδιάγραμμα σπουδών, δημοσιοϋπαλληλικός κώδικας, κώδικας διοικητικής διαδικασίας κ.α.)

ΑΞΟΝΑΣ 1:
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ
MANAGEMENT ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΚΦ-Μ01: ΚΑΝΟΝΕΣ/ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τις αρχές και τους κανόνες διοικητικής δράσης, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο, όσο μέσω πρακτικών παραδειγμάτων, αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Επιδιώκεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων εφαρμογής των κανόνων δικαίου, ώστε οι απόφοιτοι της Σχολής, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, να λειτουργούν αποτελεσματικά και αποδοτικά, διευκολύνοντας παράλληλα την εδραίωση μιας σχέσης αμοιβαίας συνεργασίας και εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και πολιτών.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Έννοια διοικητικής δράσης (ορισμός και περιεχόμενο)
- Πηγές Διοικητικού Δικαίου
- Βασικές Αρχές διοικητικής δράσης:
  - νομιμότητα/δημόσιο συμφέρον
  - διαφάνεια
  - αναλογικότητα
  - ισότητα
  - χρηστή διοίκηση
  - καλή πίστη
  - προστατευόμενη εμπιστοσύνη του διοικούμενου
  - επιείκεια
  - αμεροληψία
- Έννοια της κακοδιοίκησης
- Διοικητικά όργανα
- Αρμοδιότητα διοικητικών οργάνων:
  - μορφές και είδη
  - μεταβίβαση
  - εξουσιοδότηση υπογραφής
  - αναπλήρωση
- Διοικητική πράξη:
  - έννοια και χαρακτηριστικά
  - διακρίσεις και είδη
  - έκδοση και τύπος
  - αιτιολογία
  - ισχύς (κοινοποίηση, δημοσίευση, ανάκληση, κατάργηση και τροποποίηση)
- Διοικητική διαδικασία:
  - διεκπεραίωση υποθέσεων
  - προηγούμενη ακρόαση
  - συμμετοχή του διοικούμενου
  - αυτεπάγγελτη ενέργεια
  - πρόσβαση στα έγγραφα/χορήγηση αντιγράφων
  - συλλογικά όργανα
- Μελέτες περίπτωσης διοικητικής δράσης και διοικητικής διαδικασίας

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γέροντας, Απ., Λύτρας, Σ., Παυλόπουλος, Π., Σιούτη, Γ. , Φλογαΐτης Σ. (2010), *Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Δαγτόγλου, Π. (2004), *Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Ράικος, Δ. (2006), *Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά*, Αθήνα –Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2010), *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Τάχος, Α. (2005), *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Τάχος, Α. (2002), *Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

Θεσμικό Πλαίσιο:

- Ν.2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'/09.03.1999), *Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις*, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και ισχύει.
- ΥΔΜΗΔ (2012), *Δικαιώματα πολιτών και επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες*.
- ΥΔΜΗΔ/Συνήγορος του Πολίτη (2012), *Σχέσεις Δημοσίων Υπαλλήλων και Πολιτών: Οδηγός ορθής διοικητικής συμπεριφοράς*, http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20120405_oods54_odigos_orthis_dioikitikis_siberiforas.pdf.

ΚΦ-Μ02: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τις αρχές και τις διαδικασίες της στρατηγικής διοίκησης στις δημόσιες οργανώσεις αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Το μάθημα αποσκοπεί, επίσης, στο να αποκτηθεί τεχνογνωσία σχετικά με την εφαρμογή συγκεκριμένων σύγχρονων εργαλείων στρατηγικής διοίκησης, ώστε οι απόφοιτοι της Σχολής να είναι σε θέση να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις απαιτήσεις του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της αξιολόγησης των ενεργειών που είναι απαραίτητες να αναληφθούν για την υλοποίηση πολιτικών και διοικητικών αποφάσεων.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εξέλιξη του δημόσιου management
- Εισαγωγή στις βασικές λειτουργίες του μάνατζμεντ
- Στρατηγική Διοίκηση: σχεδιασμός, εφαρμογή και αξιολόγηση
- Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα - Στρατηγικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός
- Μεθοδολογίες και εργαλεία Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (Pestel Analysis, SWOT Analysis, Balance Scorecard)
- Σύστημα Διοίκησης Απόδοσης σε δημόσιες οργανώσεις
- Διοίκηση μέσω Στόχων στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση (Ν.3230/2004)
- Δείκτες μέτρησης αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των δημόσιων οργανώσεων
- Μοντέλα αριστείας και διοίκησης απόδοσης (ΚΠΑ, EFQM, M. Baldrige)
- Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης ως εργαλείο αξιολόγησης της λειτουργίας των δημοσίων οργανώσεων
- Χρήση των εργαλείων στρατηγικής διοίκησης: πρακτικές εφαρμογές

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bryson, J. (2011), *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*, Jossey-Bass.
- Mintzberg, H. (2013), *Strategy Process: Concepts, Contexts, Cases*, Pearson Education Limited.
- Poister, H. T. (2003), *Measuring Performance in Public and Nonprofit Organizations*, Jossey-Bass
- Μιχαλόπουλος, Ν. (2010), *Η Δημόσια διοίκηση στην εποχή των αποτελεσμάτων*, Αθήνα: Παπαζήση.
- Ραμματά, Μ. (2011), *Σύγχρονη ελληνική δημόσια διοίκηση: ανάμεσα στη γραφειοκρατία και το μάνατζμεντ*, Αθήνα: Κριτική.

Θεσμικό Πλαίσιο:

- Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ 44 Α'/11.02.2004), *Καθιέρωση Συστήματος Διοίκησης με Στόχους, Μέτρησης της Αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις.*

- ΥΠΕΣΔΔΑ (2007), *Οδηγός Εφαρμογής του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης*, Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΚΦ-Μ03: ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η παροχή στους σπουδαστές/στριες των απαραίτητων γνώσεων σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση, τη σταδιοδρομία, τις υποχρεώσεις, τα δικαιώματα, τη νομική σχέση που συνδέει το ανθρώπινο δυναμικό με το δημόσιο τομέα, καθώς και την ειδικότερη διαμόρφωση των σχέσεων αυτών αποτελούν τον σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Επιδιώκεται, επίσης, η υιοθέτηση των αρχών ορθής διοικητικής συμπεριφοράς προς πολίτες και εν γένει τους συναλλασσόμενους με τη δημόσια διοίκηση.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Διακρίσεις δημοσίων υπαλλήλων
- Ισχύον σύστημα προσλήψεων στο δημόσιο, διορισμός, προσόντα και κωλύματα διορισμού και μονιμοποίηση
- Σύστημα βαθμολογικών προαγωγών, αξιολόγηση των υπαλλήλων και σύστημα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων
- Κινητικότητα των δημοσίων υπαλλήλων: τοποθέτηση, μετακίνηση, μετάθεση, απόσπαση και μετάταξη
- Υποχρεώσεις, περιορισμοί, κωλύματα/ασυμβίβαστα και δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων (κανονική, αναρρωτική, εκπαιδευτική άδεια, άδεια μητρότητας και λοιπές ειδικές άδειες)
- Πειθαρχικό Δίκαιο των δημοσίων υπαλλήλων: βασικές έννοιες, πειθαρχικά παραπτώματα, πειθαρχικά όργανα, πειθαρχικές ποινές, στάδια πειθαρχικής διαδικασίας και ένδικα μέσα
- Είδη και αρμοδιότητες υπηρεσιακών συμβούλιων
- Αργία και διαθεσιμότητα
- Λύση της υπαλληλικής σχέσης
- Οδηγός ορθής διοικητικής συμπεριφοράς

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θεσμικό Πλαίσιο:

- Ν.2190/1994 (ΦΕΚ 28 Α'/3.4.1994), *Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης* (άρθρα 14-21, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν).
- Ν.3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α'/9.02.2007), *Κώδικας Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.*
- Ν.3812/2009 (ΦΕΚ 234 Α' /28.12.2009), *Αναμόρφωση συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις.*
- Ν.3839/2010 (ΦΕΚ 51 Α'/29.3.2010), *Σύστημα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων με αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια – Σύσταση Ειδικού Συμβουλίου Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.).*

- Ν.4024/2011 (ΦΕΚ 226 Α'/27.10.2011), *Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο – βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012–2015.*
- Ν.4057/2012 (ΦΕΚ 54 Α'/14.3.2012), *Πειθαρχικό Δίκαιο Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.*
- Ν.4093/2012 (ΦΕΚ 222 Α'/12.11.2012), *Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016.*
- Π.Δ.318/1992 (ΦΕΚ 161 Α'/25.9.1992), *Αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών – πλην των εκπαιδευτικών λειτουργών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.*
- ΥΔΜΗΔ/Συνήγορος του Πολίτη (2012), *Σχέσεις Δημοσίων Υπαλλήλων και Πολιτών: Οδηγός ορθής διοικητικής συμπεριφοράς*, http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20120405_oods54_odigos_orthis_dioikitikis_siberiforas.pdf.

ΑΞΟΝΑΣ 2:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΦ-Μ04: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από το μάθημα επιδιώκεται η θεωρητική και εφαρμοσμένη ανάλυση της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα, εξετάζεται το θεσμικό πλαίσιο της δημοσιονομικής πολιτικής, τα όργανα και οι διαδικασίες υλοποίησής της καθώς και το πλαίσιο της δημοσιονομικής πολυμερούς εποπτείας. Συμπληρωματικά, αναλύεται η νομισματική πολιτική, ως πυλώνας μακροοικονομικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα της Ευρωζώνης. Υπό το ανωτέρω πρίσμα σημαντική αναδεικνύεται η ανάλυση της έννοιας του Δημόσιου Τομέα στην Ελλάδα, ιδιαιτέρως σε σχέση με το μέγεθος και τη δομή των δημοσίων δαπανών και εσόδων. Στο ίδιο πλαίσιο αναλύεται ο ιδιαίτερος ρόλος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού. Εξετάζονται επίσης, ζητήματα σχετικά με το έλλειμμα και το χρέος του Δημοσίου και προσεγγίζονται πτυχές του θέματος της δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Οι πηγές του δημοσιονομικού δικαίου
2. Το δίκαιο του Κρατικού Προϋπολογισμού
3. Κρατικά έσοδα και δαπάνες
4. Η δημοσιονομική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση
5. Ειδικά ζητήματα δημοσιονομικής πολυμερούς εποπτείας
6. Ο Δημόσιος Τομέας στην Ελλάδα
7. Τα οικονομικά των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης
8. Μελέτες περιπτώσεων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- De Grauwe P., (2008), *Τα οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης*, Αθήνα: Παπαζήσης.
- Rosen H., Gayer T., Ράπανος Β., Καπλάνογλου Γ., (2009), *Δημόσια Οικονομική*, τ. Α΄ και Β΄, Αθήνα: Κριτική.
- Γέροντας Α., (2005), *Δημοσιονομικό Δίκαιο*, Αθήνα – Κομοτηνή: Α. Σάκκουλας.
- Μπάρμπας Ν., Φινοκαλιώτης Κ., (2008), *Δημόσια Οικονομικά: Φόροι – Δημόσια Δάνεια – Δημόσιες Δαπάνες*, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

ΚΦ-Μ05: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση εκ μέρους των σπουδαστών εκείνων των εργαλείων της διοικητικής λογιστικής που απαιτούνται για το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων κοστολόγησης και προϋπολογισμών με σκοπό την υποστήριξη των διαδικασιών λήψης αποφάσεων προς την κατεύθυνση της χρηστής διαχείρισης των δημόσιων πόρων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των οργανισμών του δημοσίου τομέα.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Το θεωρητικό πλαίσιο της διοικητικής λογιστικής– Συμπεριφορά κόστους και κοστολογικά μοντέλα – Γενικές αρχές κοστολόγησης – Εφαρμογή της διοικητικής λογιστικής στο δημόσιο τομέα.
- Σύνδεση του στρατηγικού προγραμματισμού με τους προϋπολογισμούς και την παρακολούθηση του κόστους - Κατάρτιση και παρακολούθηση προϋπολογισμών - Συστήματα ελέγχου των προϋπολογισμών – Η συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία κατάρτισης των προϋπολογισμών.
- Τεχνικές κοστολόγησης: Απορροφητική και οριακή κοστολόγηση και κοστολόγηση βάσει δραστηριοτήτων – Συγκριτική ανάλυση.
- Πρότυπη κοστολόγηση – Ανάλυση Αποκλίσεων – Σύνδεση με τη διαδικασία του προϋπολογισμού.
- Εφαρμογή της διοικητικής πληροφόρησης στη λήψη αποφάσεων.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Colin, Drury, (2004), *Management and Cost Accounting*, London: Thomson Learning.
- Βενιέρης, Γ. , Κοέν, Σ. και Κωλέτση, Μ., (2005), *Λογιστική Κόστους. Αρχές και Εφαρμογές*, Αθήνα: Pela Ioannidou Publishing.
- R. Allen and D. Tommasi, edited, (2001), *Managing Public Expenditure: A reference book for Transition Economies*, OECD.
- Σάνδρα Ι. Κοέν, (2005 – 2006), *Λογιστική Δημοσίου Τομέα*, Αθήνα: Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΚΦ-Μ06: Η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αφορά στην επενδυτική λειτουργία του κράτους και σκοπός του είναι να παρέχει στους σπουδαστές μία ολοκληρωμένη αντίληψη σχετικά με το ρόλο των δημοσίων επενδύσεων ως εργαλείου οικονομικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, προσεγγίζονται αναλυτικά οι Δημόσιες Επενδύσεις, μέσα από την παρουσίαση αφενός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται έργα δημοσίου ενδιαφέροντος - και αφετέρου του αναπτυξιακού νόμου, που αξιοποιείται για τη συγχρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων από το δημόσιο. Στο ίδιο πλαίσιο, οι σπουδαστές θα εξοικειωθούν με τα χρηματοοικονομικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση επενδυτικών σχεδίων τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση να δίνεται στη μεθοδολογία της ανάλυσης κόστους - οφέλους.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ο ρόλος της δημοσιονομικής πολιτικής στη μακροχρόνια ανάπτυξη
  - Σύγχρονες θεωρίες περί δημοσίων επενδύσεων
  - Οι δημόσιες επενδύσεις ως εργαλείο σχηματισμού κεφαλαίου (υποδομές και επενδυτικά κίνητρα)
  - Οι τάσεις εξέλιξης των δημοσίων επενδύσεων στην Ελλάδα και διεθνώς
- Ανάλυση των διαδικασιών της επενδυτικής λειτουργίας του κράτους στην Ελλάδα
  - Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)
  - Ο Αναπτυξιακός Νόμος – Καθεστώς ενισχύσεων
- Αξιολόγηση Επενδυτικών Σχεδίων
  - Τεχνικές αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων
  - Παράμετροι που επηρεάζουν την αξιολόγηση επενδυτικών αποφάσεων
  - Περιγραφή σταδίων Ανάλυσης Κόστους Οφέλους

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Πετράκος Γ., Ψυχάρης Ν. (2004), Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα, Αθήνα, Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ
- Aswath Damodaran, *Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset*, Wiley Finance Series
- European Commission, DG Regional Policy, (2008), *Guide to Cost- Benefit Analysis of Investment Projects (Structural Funds, Cohesion Fund and Instrument for Pre-Accession)*.

ΑΞΟΝΑΣ 3 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΦ-Ε01: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι σπουδαστές τόσο με την κατανόηση όσο με τη σύνταξη κειμένων και αναφορών που αφορούν τόσο στην εργασιακή όσο και στην κοινωνική καθημερινή τους ζωή. Τα κείμενα που θα κληθούν να συντάξουν, συμπληρώσουν ή διαβάσουν ως μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας διοίκησης μπορεί να είναι: κανονιστικές διατάξεις, τεχνικές εκθέσεις, πρακτικά συνεδριάσεων, άρθρα, υπηρεσιακά και ενημερωτικά σημειώματα, χρηστικά καθημερινά έγγραφα, δελτία τύπου, ομιλίες ή αιτήσεις. Το εργαστήριο αποσκοπεί στην ενίσχυση της επαγγελματικής και γενικότερα της κοινωνικής παρουσίας τους, μέσω της βελτίωσης των δεξιοτήτων ανάγνωσης, κατανόησης, συμπλήρωσης και σύνταξης κειμένων.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Εξοικείωση με τις βασικές αρχές σύνταξης στην προφορική και γραπτή επικοινωνία
- Κατανόηση των όρων που αναγράφονται σε ένα έντυπο
- Εντοπισμός της δομής σε διάφορα έντυπα και αναγνώριση της σχέσης ανάμεσα στις ενότητες και τις υποενότητες
- Κατανόηση της έννοιας της παραγράφου
- Τεχνικές «διαγώνιας ανάγνωσης» κειμένων (quick reading)
- Εκπόνηση περιλήψεων
- Σύνταξη σημειώσεων από γραπτά κείμενα
- Συμπλήρωση εντύπων χρήσιμων στην καθημερινή τους πρακτική
- Εξοικείωση με τα είδη παρουσίασης της βιβλιογραφίας
- Σύνταξη ολοκληρωμένων βιβλιογραφικών αναφορών
- Σύνταξη αποτελεσματικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία θα δοθεί κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

ΚΦ-Ε02: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων των σπουδαστών σε τεχνικές λόγου και παρουσίασης αποτελεί βασικό σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου. Δεδομένου ότι οι σπουδαστές θα κληθούν να κάνουν παρουσιάσεις, τόσο κατά τη διάρκεια της φοίτησης τους στην Σχολή, όσο και στη μετέπειτα εργασιακή τους καριέρα, με το εργαστήριο αυτό επιδιώκεται να ενισχυθεί η ικανότητα έκφρασης, η μεταδοτικότητα και η αποτελεσματική επικοινωνία με το εκάστοτε ακροατήριο.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Βασικοί κανόνες παρουσιάσεων
- Σχεδιασμός και περιεχόμενο παρουσιάσεων
- Δομή των παρουσιάσεων
- Τήρηση προβλεπόμενου χρόνου παρουσίασης
- Συμπεριφορά του παρουσιαστή
- Γλώσσα του σώματος (στάση, οπτική επαφή και φωνή)
- Διαδραστικότητα με το κοινό
- Μέθοδοι/τεχνικές που κρατούν το ενδιαφέρον του κοινού ζωντανό
- Διαχείριση ερωταπαντήσεων
- Έλεγχος του περιβάλλοντα χώρου και χειρισμός άγχους
- Αυτοαξιολόγηση και αξιολόγηση από το κοινό, μέσω προαιρετικής βιντεοσκόπησης

Όλα τα παραπάνω προσεγγίζονται με βιωματικό τρόπο, μέσα από πρακτικές ασκήσεις και αυτοβελτίωση.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία θα δοθεί κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΚΦ-Μ07: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποβλέπει στην εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με την ανάλυση των διαδικασιών διαμόρφωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης δημοσίων πολιτικών, εστιάζοντας στη σύγχρονη Ελλάδα.

Αντικείμενο του αποτελούν οι αποφάσεις με τις οποίες η κυβέρνηση, επηρεάζει την υλική και άυλη υπόσταση συλλογικών και ατομικών υποκειμένων που δρουν στα όρια της δικαιοδοσίας της. Έμφαση δίδεται στην κατανόηση του φαινομένου της αλλαγής στο πεδίο των δημοσίων πολιτικών.

Στα ζητήματα που θα συζητηθούν περιλαμβάνονται: Γιατί και κάτω από ποιες συνθήκες κάποια ζητήματα καταφέρνουν να γίνουν θέματα προτεραιότητας προς αντιμετώπιση και κάποια όχι; Γιατί κάποιες εναλλακτικές επίλυσης των ζητημάτων προτιμώνται από τις κυβερνήσεις σε σχέση με άλλες που αγνοούνται; Τι χαρακτηρίζεται ως δημόσιο πρόβλημα και πώς συγκροτείται η κυβερνητική ατζέντα; Ποιοι είναι οι φορείς της δημόσιας πολιτικής; Γιατί οι νέες πολιτικές σπάνια υλοποιούνται όπως σχεδιάστηκαν; Με ποιο τρόπο αξιολογούνται στόχοι και αποτελέσματα; Με ποιο τρόπο οι μεταρρυθμίσεις, ως εμπρόθετη κυβερνητική δράση, έχουν περισσότερες πιθανότητες επιτυχούς έκβασης; Ποιες συνιστώσες συγκροτούν το σύγχρονο περιβάλλον της δημόσιας πολιτικής; Πώς λειτουργεί η δημόσια πολιτική σε ένα περιβάλλον ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλληλεξάρτησης και παγκοσμιοποίησης; Οι απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά αναζητούνται μέσα από την εξέταση της λειτουργίας της διαδικασίας άσκησης δημόσιας πολιτικής και διακυβέρνησης στον «πραγματικό κόσμο»: δηλαδή σε ένα πραγματικό περιβάλλον πολιτικών σκοπιμοτήτων, κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων, οικονομικών και δομικών περιορισμών και διεθνών επιδράσεων.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Έννοιες και Χαρακτηριστικά Δημόσιας Διοίκησης και Δημόσιας Πολιτικής

- Δημόσιος τομέας, δημόσιο συμφέρον, κυβέρνηση – διακυβέρνηση, διοίκηση.
- Έννοια, κατηγορίες και στάδια Δημόσιας Πολιτικής
- Δημόσιες Πολιτικές: Επίλυση προβλημάτων, αλλαγές, μεταρρυθμίσεις

Προσεγγίσεις δημόσιας πολιτικής ως πολιτικής διαδικασίας

- Πλουραλισμός και νέο-πλουραλισμός
- Μαρξισμός και νέο-μαρξισμός
- Συστημική θεωρία και κυβερνητική
- Η θεωρία των ελίτ
- Κορπορατισμός και νέο-κορπορατισμός
- Θεσμισμός και νέο-θεσμισμός
- Δίκτυα πολιτικής, Επιστημονικές κοινότητες, Πλαίσιο συνασπισμών υπεράσπισης
- Προσεγγίσεις του πολιτικού λόγου

Ο Κύκλος της Δημόσιας Πολιτικής

- Συγκρότηση Κυβερνητικής Ατζέντας
- Διαμόρφωση Πολιτικής και Λήψη Αποφάσεων (Ορθολογικό Μοντέλο, Προσαυξητικό Μοντέλο, το μοντέλο «Κάδος Απορριμμάτων»)
- Υλοποίηση δημόσιων πολιτικών (προσεγγίσεις «εκ των άνω», «εκ των κάτω», ενδιάμεσες προσεγγίσεις, προβλήματα εφαρμογής δημόσιας πολιτικής-γραφειοκρατική διολίσθηση)
- Αξιολόγηση Δημόσιας Πολιτικής (εκροές και αποτελέσματα, τεχνικές αξιολόγησης, δυσκολίες αξιολόγησης)

Τάσεις στη Δημόσια Πολιτική

- Βασικές αξίες διοικητικής μεταρρύθμισης
- Μεταρρυθμιστικές τάσεις (η αγορά ως μορφή συντονισμού, συμμετοχικός σχεδιασμός, κανονιστική μεταρρύθμιση, απορύθμιση, καλή νομοθέτηση, ευέλικτη διακυβέρνηση)
- Χαρακτηριστικά διοικητικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων (3Ε, διαφάνεια, νομιμότητα και λογοδοσία)
Πρακτικές διοικητικών μεταρρυθμίσεων (ενδεικτικά: αποκέντρωση και αυτόνομοι φορείς, νέες μορφές ελέγχου και ρύθμισης, ανεξάρτητες αρχές, αξιολογήσεις, δείκτες και λογιστικοί έλεγχοι, ηλεκτρονική διακυβέρνηση) Εφαρμογές των παραπάνω μέσα από συγκεκριμένα πεδία μελέτης.

Εξωγενείς παράγοντες στη Δημόσια Πολιτική

- Παγκοσμιοποίηση και αλλαγές στις δημόσιες πολιτικές
- Εξευρωπαϊσμός δημοσίων πολιτικών
- «Μεταφορά πολιτικών» και μεταρρυθμίσεις

Δημόσιες πολιτικές και μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα

- Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα
- Παρουσίαση μελετών περίπτωσης επιτυχημένων ή αποτυχημένων δημοσίων πολιτικών στην Ελλάδα

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξόπουλος Α. (2006). *Επιστημικές Κοινότητες και Συλλογική Δράση* στο Γράβαρης, Δ. κ.α. (επ.) *“Εργασία και Πολιτική: Συνδικαλισμός και Οργάνωση Συμφερόντων στην Ελλάδα 1974-2004”* Αθήνα: Σαββάλας

Αλεξόπουλος Α. (2007). *Η μεταρρύθμιση των πολιτικών του κράτους και ο ρόλος της δημόσιας διοίκησης*, στο Μακρυδημήτρης κ.α. (επιμ.) *Διοικητική Θεωρία και Πράξη – Διοίκηση και Κοινωνία*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Ζαμπαρλούκου, Σ. (1996). *Συνδικαλιστικό κίνημα και κρατικός παρεμβατισμός στη μεταπολιτευτική Ελλάδα: Μια συγκριτική προσέγγιση*”, στο Χρ. Λυριντζής, Ηλ. Νικολακόπουλος και Δ. Σωτηρόπουλος, *Κοινωνία και Πολιτική: Όψεις της Γ΄ Ελληνικής Δημοκρατίας, 1974 - 1994*, Αθήνα: Θεμέλιο.

- Καμτσίδου, Ι. (κ.α.) (2005) Αυτορρύθμιση, εκδ. Σάκκουλα
- Κολλίντζας Τ. (2000). *Η Αδράνεια του Status Quo*, Αθήνα: Κριτική.
- Κουταλάκης, Χ. (2009) Κρατική ισχύς και συμμετοχικές μορφές περιβαλλοντικής διακυβέρνησης. Το Ελληνικό παράδοξο, στο *Μακρυδημήτρης, Α, Μαρούδας, Λ. (επ.), Σύγχρονες Τάσεις στη Διοικητική Επιστήμη: «Νέα Δημόσια Διοίκηση», Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη & Κοινωνία των Πολιτών*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Λαδή, Σ. (2004). *Παγκοσμιοποίηση, εξευρωπαϊσμός και μεταφορά πολιτικών: μια διαλεκτική προσέγγιση*, Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης, τ. 10: 447-467.
- Λαδή, Στέλλα & Νταλάκου, Βασιλική (2010). *Ανάλυση δημόσιας πολιτικής*. Αθήνα: Παπαζήση, 178 σελ.
- Μαυρογορδάτος, (2000). *Ομάδες πίεσης και δημοκρατία*, Αθήνα: Πατάκης.
- Σπανού Κ., *Δημόσια Διοίκηση και Δημόσια Πολιτική*, 2001, στο Σπηλιωτόπουλος, Ε. κλπ. (επιμ.) *Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα*, Αθήνα: Σάκκουλας
- Σωτηρόπουλος Δ. (2004). *Γραφειοκρατία και Πολιτική Εξουσία*, Αθήνα: Σάκκουλας 1996
- Τσεμπελής Γ., *Εμφωλευμένα Παίγνια*, Αθήνα: Παπαζήσης.
- Χονδρολέου Γ. (2004). *Δίκτυα πολιτικών: από το παραδοσιακό σύστημα κυβέρνησης στη σύγχρονη διακυβέρνηση*, Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης, τ. 10: 41-88.
- Anderson, J. (2006), *Public Policy Making*, 6th edn, Boston and N.York: Houghton Mifflin Company
- Bevir M., Rhodes R.M. (2003). *Αναλύοντας τα δίκτυα: από τις τυπολογίες των θεσμών στις αφηγήσεις των πεποιθήσεων*, Επιστήμη και Κοινωνία, τ. 10.
- Chevalier, J. (1993). *Διοικητική επιστήμη*. Αθήνα: εκδ. Σάκκουλα
- Chandler, J.A. (2003). *Δημόσια διοίκηση. Συγκριτική ανάλυση*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Hall, P. A. & Taylor, R.C.R. (1996). 'Political Science and the Three New Institutionalisms', *Political Studies*, 44(5): 936-957.
- Hill & Hupe, *Implementing Public Policy*, UK: Sage 2002
- Howlett & Ramesh (1995). *Studying Public Policy*, UK: Oxford Univ. Press.
- Kröger, S. (2008). 'Nothing but Consultation: The place of organized civil society in EU policy-making across policies', *European Governance Papers (Eurogov)*, No. C-08-03.
- Muller P., Surel Y.(2002), *Ανάλυση των Πολιτικών του Κράτους, Ανάλυση των Δημόσιων Πολιτικών*, εκδ. Δάρδανος-Τυπωθήτω.
- Munger, M.C. (2000). *Analyzing Policy*, NY: W.W. Norton.
- North, Douglass C. (2006). *Θεσμοί, θεσμική αλλαγή και οικονομική επίδοση*, εκδ. Παπαζήση
- Parsons W. (1995), *Public Policy*, Cheltenham and Lyme: Edward Elgar.
- Peters G., Pierre, J. (2006), *Handbook of Public Policy*, Sage, London
- Sabel, C and Cohen, J. (1997). 'Directly-Deliberative Polyarchy', *European Law Journal*, 3(4): 253-269.

Wallis J. – Dollery B. (2005). *Αποτυχία της Αγοράς, Αποτυχία της Κυβέρνησης, Ηγεσία και Δημόσια Πολιτική*, Αθήνα Παπαζήσης.

Αλεξόπουλος Α. (2004). “Veto Players” στο Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα, στο Κοντογιώργης, Λάβδας, Μενδρινού, Χρυσόχου (επ.), *Τριάντα Χρόνια Δημοκρατία: Το Πολιτικό Σύστημα της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας, 1974-2004*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 5:
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΚΦ-Ε03: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων για την προτυποποίηση των δημόσιων εγγράφων, βάσει σύγχρονων προτύπων της δημόσιας διοίκησης, την ηλεκτρονική ένταξη διοικητικών εγγράφων και πληροφοριών στη ροή εργασιών μιας υπηρεσίας και δημιουργία παρουσιάσεων αποτελούν τον σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Ελληνικά Δημόσια Δίκτυα
- Ηλεκτρονικό Έγγραφο/ Δημιουργία Πρότυπου από έγγραφο
- Επεξεργασία Πρότυπου στο WORD - Χρήση προτύπων
- Ομαδοποίηση και Κωδικοποίηση Προτύπων
- Επεξεργασία Πινάκων στο EXCEL
- Σύζευξη προτύπων και Βάσεων δεδομένων
- Ηλεκτρονική Διαχείριση Εγγράφων
- Μεθοδολογία, Τεχνικές, Τεχνολογίες Παρουσιάσεων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξαρχάκος, Κ., Καρολίδης Δ. Μαθαίνετε εύκολα Microsoft Office 2010. Εκδόσεις Άβακας

Ξαρχάκος, Κ., Καρολίδης Δ. Μαθαίνετε εύκολα Microsoft Office 2013. Εκδόσεις Άβακας (σε περιβάλλον Windows 8.1)

Cox, J., Lambert J., Frye, C. Ελληνικό Office Professional 2010 Βήμα Βήμα. Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Schwartz, S. Οδηγός του ελληνικού Microsoft Office 2010. Εκδόσεις Γκιούρδας

Tanenbaum, Andrew, S., (Μετάφραση Στυλιανάκης Β.), (Πρώτη Ελληνική Έκδοση 2000) Δίκτυα Υπολογιστών. Εκδόσεις Παπασωτηρίου.

ΚΦ-Μ08: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοικείωση των σπουδαστών της ΕΣΔΔΑ με τα μοντέρνα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται στην δημόσια διοίκηση αποτελεί το σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Παρέχονται πληροφορίες σχετικές με τους θεμελιώδεις ορισμούς και τα είδη των πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται παγκοσμίως, τα δομικά στοιχεία ενός πληροφοριακού συστήματος καθώς και του τρόπου λειτουργίας τους. Έμφαση δίνεται στον επιχειρησιακό σχεδιασμό και όχι τόσο στα τεχνικά ζητήματα τα οποία αναφέρονται μόνο στο βαθμό που επηρεάζουν την λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος.

I. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εισαγωγή στα Πληροφοριακά Συστήματα
- Κυβερνητικές Πολιτικές για Χρήση ΤΠΕ στην δημόσια διοίκηση
- Θέματα διαχείρισης Πληροφοριακών Συστημάτων δημοσίου τομέα
- Κρίσιμες παράμετροι επιτυχίας
- Εξελίξεις στην τεχνολογία Πληροφορικής
- Εξελίξεις στην τεχνολογία Λογισμικών
- Δικτύωση Υπολογιστών
- Ανασχεδιασμός διαδικασιών
- Μεθοδολογία Ανάπτυξης Δομημένων Πληροφοριακών Συστημάτων
- Διαχείριση Πόρων Πληροφορίας
- Εισαγωγή στο Διαδίκτυο

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ευάγγελου Κιουντούζη, «Μεθοδολογίες Ανάλυσης & Σχεδιασμού Πληροφοριακών Συστημάτων» Γ' Έκδοση, Εκδόσεις Ε.Μπένου, (2009)

Avison, D. and Fitzgerald, G., «*Information Systems Development*», (2006)

Halpin T., Morgan T., «*Information Modeling and Relational Databases: From Conceptual Analysis to Logical Design*», (2008)

Kenneth C. Laudon & Jane P. Laudon, «*Management Information Systems - Managing the Digital Firm*», 9/E, Pearson Prentice Hall, (2006)

United Nations: "Modern Management and Information Systems for Public Administration in Developing Countries", United Nations Publication ST/ESA/SER.E/36, New York, 1985.

United Nations: "Use of Information Technologies in Public Administration: A Guide for Executive Development", United Nations Publication TCD/SEM.86/5, New York, 1986.

United Nations: "Laws and Regulations on Government Information Systems", United Nations Publication, New York, 1988.

United Nations: "Management and Government Information Systems: Elements of Strategies and Policies", United Nations Publication ST/TCD/SER.E/10, New York, 1989.

Mately, B. G., McDannold, T. A. (1987) National Computer Policies. Washington, D.C.: Computer Society Press of the IEEE.

Rosenberg, R.S. (1992) The Social Impact of Computers. Academic Press, Inc..

Rock-Evans. R. (1992) Data Modelling and Process Modelling, using the most popular methods. Butterworth-Heinemann Ltd.

Fournier R. (1991) Practical Guide to Structured System Development and Maintenance. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs.

Modell M.E. (1990) Data-Deirected Systems Design - A Professional's Guide. New York: McGraw-Hill, Inc..

Chorafas D.N. (1989) System Architecture and System Design. New York: McGraw-Hill Book Company.

Sage A.P. (1992) Systems Engineering. New York : John Wiley & Sons, Inc..

Rakos J. J. (1990) Software Project Management for Small to Medium Sized Projects. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs.

Carr D. K., Dougherty, K.S., Johansson, H.J., King, R. A., Moran, D.E. (1992) BreakPoint Business Process Redesign. The Cooper & Lybrand Performance Solutions Series.
H.Van Norman (1992) LAN/WAN Optimization Techniques. Artech House, Inc..

Dewire, D.T. (1993) Client/Server Computing. New York: McGraw-Hill, Inc..

Keyes, J. (1993) Software Engineering Productivity Handbook. New York: McGraw-Hill, Inc..

Sodhi, J. (1992) Software Requirements Analysis and Specifications. New York: McGraw-Hill, Inc..

Frisch, A. (1991) Essential System Administration. O'Reilly & Associates, Inc..

Synnott, W.R., Gruber, W.H. (1981) Information Resource Management. New York: John Wiley & Sons, Inc..

Marine, A., Kirkpatrick, S., Neau, V., Ward C. (1993) Internet: Getting Started. PTR Prentice-Hall, Inc..

ΚΦ-Μ09: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η δομημένη παράθεση των βασικών εννοιών και των υποστηρικτικών τεχνολογιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (e-Governance), η παρουσίαση των πολιτικών για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, μέσα από πρακτικά παραδείγματα και μελέτες περίπτωσης, αποτελούν τον σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Επιδιώκεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με τη βελτίωση τόσο των εσωτερικών λειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης (ΔΔ), όσο και των συναλλαγών και της επικοινωνίας της με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις με χρήση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) (information and communication technologies - ICT).

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Πολιτικές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο
- Πολιτικές και Παραδείγματα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε Ελληνικό Επίπεδο
- Διαδικτυακοί τόποι Δημόσιας Διοίκησης
- Τεχνικές και μεθοδολογίες Ασφάλειας Ηλεκτρονικών Συναλλαγών
- Διαλειτουργικότητα – Ανοιχτά Δεδομένα
- Ηλεκτρονικές προμήθειες και ηλεκτρονική τιμολόγηση
- Οδηγία των Υπηρεσιών και Παροχή Διασυνοριακών Υπηρεσιών
- Διαφάνεια και συμμετοχικότητα

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολάκης, Ι., Λουκής, Ε., Χάλαρης, Ι. (2008) Ηλεκτρονική Δημόσια Διοίκηση – Οργάνωση, Τεχνολογία και Εφαρμογές. Εκδόσεις Παπαζήση.

Organization for Economic Co-Operation & Development (OECD) (2003) The e-Government Imperative. Paris, France.

Organization for Economic Co-Operation & Development (OECD) (2003) Promises and Problems of e-Democracy: Challenges of Online Citizen Engagement. Paris, France.

Commission of the European Communities (2006) i2010 eGovernment Action Plan: Accelerating eGovernment in Europe for the Benefit of All”, COM (2006) 173, Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels.

Ελληνικό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας Ηλεκτρονικής διακυβέρνησης – ΠΔΗΔ (e-Government Interoperability Framework), Διαχειριστική Αρχή Ε.Π. ΚτΠ, ΚΠΣ 2000 - 2006

European Interoperability Framework for Pan-European Government Services Framework, IDA, 2004

Μαστρογιάννη, Κ., (Επίβλεψη Αποστολάκης, Ι.), (2003) Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση από την Πολιτική στην Πράξη: Θεωρητικό Πλαίσιο και Βέλτιστες Πρακτικές. Αθήνα: Τελική Εργασία, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης

Davenport, T. (1993) Process Innovation – Reengineering Work through Information Technology. Harvard Business School Press

Hammer, M., Champney, J. (1993) Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business. Harper Business

Loukis, E., Kokolakis, S. (January 2004) An Architecture of a Flexible Public Sector Collaborative Environment based on Business Process Modelling. e-Journal of Electronic Commerce Technology and Applications

UK Office of the e-Envoy, E-government Strategy Framework Policy and Guidelines (Sept. 2002) Registration and Authentication. London

Γκρίτζαλης, Στ., Κάτσικας, Σ., Γκρίτζαλης Δ. (2003) Ασφάλεια Δικτύων Υπολογιστών. Αθήνα: Εκδόσεις Παπασωτηρίου,

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΚΦ-Ξ01:ΑΓΓΛΙΚΑ

ΚΦ-Ξ02: ΓΑΛΛΙΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ-ΙΣΠΑΝΙΚΑ-ΙΤΑΛΙΚΑ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σκοπός του Προγράμματος Ξένων Γλωσσών είναι η βελτίωση και διεύρυνση των δεξιοτήτων που εξασφαλίζουν την επιχειρησιακή χρήση της γλώσσας, τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο, προκειμένου τα μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης να καταστούν ικανά να επικοινωνούν με ευχέρεια μέσα στο σύγχρονο ευρωπαϊκό αλλά και διεθνές περιβάλλον.

Η στρατηγική που ακολουθεί το Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών είναι η παροχή σχεδιασμένων μαθησιακών δραστηριοτήτων, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο χειρισμό ειδικών θεμάτων και ορολογίας, καθώς και στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με θεσμικούς μηχανισμούς που σχετίζονται με τους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητας των δημοσίων λειτουργιών.

Οι ειδικότεροι στόχοι των μαθημάτων ξένων γλωσσών στην Κοινή Φάση Σπουδών είναι:

- Η ανάπτυξη των γενικών λειτουργικών δεξιοτήτων του γραπτού και προφορικού λόγου μέσα στο σύγχρονο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον.
- Η κατανόηση βασικών εννοιών και όρων που περιλαμβάνονται στους θεματικούς άξονες του συνολικού προγράμματος της Κοινής Φάσης Σπουδών.

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότερης λειτουργίας του προγράμματος ξένων γλωσσών, λαμβάνονται υπόψη ως κριτήρια, η προηγούμενη εμπειρία στην κάθε γλώσσα,, ο ενδεδειγμένος αριθμός σπουδαστών ανά τμήμα, η ποιότητα της διδασκαλίας έτσι ώστε να εξασφαλίζονται υποδειγματικά πρότυπα και να προκαλείται παραγωγικός διάλογος καθώς και το επιθυμητό αποτέλεσμα σύμφωνα με το περιεχόμενο της διδασκαλίας.

Τέλος, είναι βέβαιο ότι ο πολιτισμός αποτελεί ισχυρό καταλύτη στην ανάπτυξη μιας χώρας και μπορεί να αναδείξει τους τομείς παρέμβασης τόσο σε τοπικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσα από τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών προάγεται η ιδιαίτερη του αξία ενισχύοντας έτσι τη διαπολιτισμική έκφραση των εκπαιδευομένων. Ακόμη, τους καλλιεργείται η συνείδηση ότι ανήκουν σε μια ευρύτερη κοινότητα πολιτισμικών αξιών, μέσα στην οποία έχοντας ως εργαλείο επικοινωνίας τη γλώσσα ενθαρρύνουν και προωθούν την κατανόηση των λαών και τον εποικοδομητικό διαπολιτισμικό διάλογο.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η εκπαιδευτική προσέγγιση που έχει υιοθετηθεί από την ΕΣΔΔΑ ακολουθεί μια εντατική μαθησιακή διαδικασία, η οποία οδηγεί στη βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας των μελλοντικών στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης πάνω σε θέματα που έχουν άμεση σχέση με τον εργασιακό τους χώρο. Ως εκ τούτου το Πρόγραμμα Ξένων Γλωσσών επικεντρώνει τη δράση του στα ακόλουθα πεδία:

- Στην προώθηση σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων και τεχνικών αξιοποιώντας την υπάρχουσα εμπειρία και γνώση των εκπαιδευομένων μέσα από την ενεργητική συμμετοχή τους.
- Στην εξάσκηση των δεξιοτήτων κατανόησης κειμένων γραπτού και προφορικού λόγου, με στόχο οι σπουδαστές, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στην ΕΣΔΔΑ, να αναπτύξουν νέες δυνατότητες επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών με

συναδέλφους τους σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεθνώς, με κύριο στοιχείο τη διαπολιτισμικότητα.

- Στη χρήση τεχνικών και μεθοδολογίας με διαθεματική προσέγγιση, που προάγουν την αλληλεπίδραση, την εκπόνηση συλλογικών σχεδίων δράσης, τη διασύνδεση της μάθησης με πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας, όπως συμμετοχή σε παρουσιάσεις, συνέδρια, και ευρωπαϊκές επιτροπές.

- Στην εξειδίκευση σε ευθεία και αντίστροφη μετάφραση, η οποία βοηθά στην κατανόηση κανονισμών και κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την κείμενη νομοθεσία της Δημόσιας Διοίκησης και αυτοδιοίκησης στη χώρα μας.

- Στην ταχύρυθμη εξειδίκευση στην ορολογία και σε ειδικά θέματα που αφορούν καίριους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, όπως Ευρωπαϊκοί Θεσμοί, Οικονομία, Απασχόληση και Κοινωνική Ασφάλιση, Υγεία, Νομικά Θέματα, Περιβάλλον, Πολιτισμός, Τουρισμός, Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται προέρχεται από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Είναι κατάλληλα σχεδιασμένο και διαμορφωμένο από τους εισηγητές σύμφωνα πάντα με το επίπεδο γλωσσομάθειας των εκπαιδευομένων.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι δεξιότητες μέσω των οποίων επιδιώκεται η περαιτέρω ανάπτυξη της ξενόγλωσσης επικοινωνίας των εκπαιδευομένων τόσο στο γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο.

Γραπτός Λόγος

- κατανόηση κειμένων αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας
- ανάλυση περιεχομένου
- γλωσσολογική επεξεργασία
- ικανότητα γρήγορης άντλησης πληροφοριών από γραπτά κείμενα
- τεχνικές κατάρτισης εγγράφων διαφόρων τύπων
- κατάρτιση και συμπλήρωση ερωτηματολογίου
- σύνταξη αίτησης
- σύνταξη βιογραφικού σημειώματος
- σύνταξη επιστολών
- περίληψη κειμένων
- σύνταξη αναφοράς

Προφορικός Λόγος

- ικανότητα στην άμεση και πλήρη κατανόηση νοημάτων σε θέματα αυξανόμενης δυσκολίας (παρουσίαση θέματος, αυθεντικοί διάλογοι, χρήση οπτικοακουστικών μέσων)
- ικανότητα γρήγορης έκφρασης με χρήση δόκιμων όρων
- δεξιότητες επικοινωνίας
- διαπροσωπική επικοινωνία
- επικοινωνία σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες
- τεχνικές διαπραγματεύσεων
- εναλλαγή ρόλων

Η έμφαση στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας δίνεται σε αυτό που έχει ονομαστεί Γλώσσα για Ειδικούς Σκοπούς. Είναι ωστόσο φυσικό, η διδασκαλία της Γλώσσας για Ειδικούς Σκοπούς να προϋποθέτει τη γνώση των γενικών στοιχείων της συγκεκριμένης ξένης γλώσσας. Η άρτια γνώση των ξένων γλωσσών αποτελεί σημαντικότερη προϋπόθεση για την αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης στο σημερινό απαιτητικό της ρόλο. Η κατάργηση των συνόρων ανάμεσα στα ευρωπαϊκά κράτη και η αυξανόμενη κινητικότητα μεταξύ των ευρωπαίων εργαζομένων δημιούργησαν νέες δυνατότητες αλλά και υποχρεώσεις των στελεχών του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα για συνεργασία με τους ομολόγους τους σε τέτοιο βαθμό ώστε η ανάγκη για βελτίωση και επέκταση των δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες να κρίνεται όλο και περισσότερο αναγκαία.

Η ΕΣΔΔΑ έχει αναγνωρίσει την ανάγκη αυτής της γνώσης και για το λόγο αυτό, οι ξένες γλώσσες σχεδιάζονται με βάση τα επίπεδα ικανότητας (γενική ικανότητα, ικανότητες στις κατηγορίες «Σπουδές», «Εργασία», «Κοινωνία και Τουρισμός») όπως έχουν ορισθεί από την ALTE (Association of Language Testers in Europe).¹ Επιπλέον λαμβάνονται υπόψη και οι ειδικές απαιτήσεις του χώρου της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο το Πρόγραμμα λειτουργεί προς την κατεύθυνση ενός ευέλικτου συστήματος γνώσεων και δεξιοτήτων (κατανόηση / παραγωγή προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου και κατανόηση γραπτού λόγου) με στόχο την οργανική ένταξη και συμβολή του στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ΕΣΔΔΑ.

Στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας της ΕΣΔΔΑ οι εκπαιδευόμενοι παρακολουθούν υποχρεωτικά την αγγλική γλώσσα, καθώς και μία δεύτερη, την οποία δηλώνουν κατά την εγγραφή τους.

Ως κύρια γλώσσα θεωρείται η ξένη γλώσσα με την οποία οι εκπαιδευόμενοι έχουν εισαχθεί στην ΕΣΔΔΑ. Όμως, εκπαιδευόμενος που έχει εισαχθεί με ξένη γλώσσα, για την οποία δεν επαρκεί ο αριθμός των εκπαιδευομένων για τη δημιουργία ομοιογενούς τμήματος, δηλώνει ως κύρια γλώσσα την αγγλική. Ο ελάχιστος αριθμός εκπαιδευομένων για τη δημιουργία, ομοιογενούς ως προς το επίπεδο γλωσσομάθειας, τμήματος ξένης γλώσσας είναι οκτώ (8).

Η επίδοση επί της κύριας ξένης γλώσσας λαμβάνεται υπόψη για τη διαμόρφωση του βαθμού σε κάθε εκπαιδευτική φάση. Η επίδοση επί της δεύτερης ξένης γλώσσας που παρακολουθούν οι εκπαιδευόμενοι δεν λαμβάνεται υπόψη στη βαθμολογία, συμπεριλαμβάνεται ωστόσο στον ατομικό υπηρεσιακό τους φάκελο, όπου αναφέρεται το επίπεδο της γλωσσομάθειας.

---

¹ Η ALTE είναι μία ένωση εξεταστικών φορέων γλωσσομάθειας που ιδρύθηκε το 1990. Στα μέλη της συγκαταλέγονται πολλοί από τους κορυφαίους παγκοσμίως εξεταστικούς φορείς γλωσσομάθειας (Πανεπιστήμιο Αθηνών, Goethe-Institut, Instituto Cervantes, Università per Stranieri di Perugia, Centre International d' Etudes Pedagogiques, κ.ά.).

Ειδική Φάση Σπουδών

Το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών εστιάζει στην εφαρμοσμένη και εξειδικευμένη γνώση και αποσκοπεί στην ανάπτυξη των επιστημονικών δεξιοτήτων και την υψηλού επιπέδου επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς και στην προετοιμασία τους για τις θέσεις για τις οποίες προορίζονται.

Η Ειδική Φάση Σπουδών επιμερίζεται σε τέσσερις (4) διαδοχικούς κύκλους εκπαίδευσης:

(α) Πρώτος Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης, διάρκειας τεσσάρων (4) μηνών.

(β) Πρακτική Εκπαίδευση, διάρκειας τεσσάρων (4) μηνών.

(γ) Δεύτερος Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης, διάρκειας τριών (3) μηνών.

(δ) Κύκλος εκπόνησης και αξιολόγησης των Τελικών Εργασιών των εκπαιδευομένων, διάρκειας δύο (2) μηνών.

Τα μαθήματα/εργαστήρια τόσο του Πρώτου, όσο και του Δεύτερου Κύκλου Εξειδίκευσης, διαρθρώνονται και αυτά σε έξι άξονες.

Α΄ Κύκλος Εξειδίκευσης

Ο Α΄ Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης περιλαμβάνει μαθήματα, εργαστήρια, ημερίδες, διαλέξεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις και άλλες δραστηριότητες. Στο πλαίσιο των μαθημάτων και των εργαστηρίων είναι δυνατό να ανατίθεται στους εκπαιδευόμενους η εκπόνηση εργασιών και ασκήσεων.

Τα μαθήματα και τα εργαστήρια του Α΄ Κύκλου της Β΄ Φάσης Σπουδών παρέχουν στους εκπαιδευόμενους ένα διεπιστημονικό υπόβαθρο γνώσεων και αρχών. Μέσω της εφαρμογής καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων, οι εκπαιδευόμενοι εξοικειώνονται με τις θεμελιώδεις αρχές άσκησης δημόσιας πολιτικής και αποκτούν σύγχρονη διοικητική αντίληψη.

Η διδακτική ώρα κάθε μαθήματος ή εργαστηρίου ορίζεται σε πενήντα (50΄) λεπτά. Η κλίμακα βαθμολογίας για κάθε μάθημα, εργαστήριο, σεμινάριο ή εργασία ορίζεται από το ένα (1) έως το δέκα (10). Ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή/και να ορίζεται με ακρίβεια μέχρι δύο (2) δεκαδικά ψηφία. Αναβαθμολόγηση μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και εργασιών δεν επιτρέπεται, ενώ διόρθωση βαθμού επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα και ύστερα από σχετικό έγγραφο του αρμόδιου διδάσκοντος και απόφαση του Διευθυντή της ΕΣΔΔΑ. Τα γραπτά βαθμολογούνται και παραδίδονται στην ΕΣΔΔΑ από τους διδάσκοντες – βαθμολογητές εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από την παραλαβή τους. Η βαθμολογία των μαθημάτων, εργαστηρίων, σεμιναρίων και εργασιών του Α΄ κύκλου εξειδίκευσης, καταχωρίζεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΚΔΔΑ και τον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο κάθε εκπαιδευομένου, ανακοινώνεται με απόφαση του Διευθυντή της ΕΣΔΔΑ και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Σχολής. Η ενημέρωση των εκπαιδευομένων σχετικά με τη βαθμολογία δύναται να παρέχεται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ Α΄ ΚΥΚΛΟΥ

Α΄ ΚΥΚΛΟΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (4 μήνες)		
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ / ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΩΡΕΣ
ΑΞΟΝΑΣ 1: ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ		
ΕΔ-Μ01	ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ	23
ΕΔ-Μ02	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	23
ΕΔ-Ε01	ΣΥΝΤΑΞΗ, ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ *	23
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		66
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΕΔ-Μ03	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	20
ΕΔ-Μ04	ΕΥΡΩΠΗ 2020 ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 2014-2020	20
ΕΔ-Μ05	ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	26
ΕΔ-Μ06	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ *	26
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		92
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ		
ΕΔ-Ε02	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ	16
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		16
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ		
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		
ΕΔ-Μ07	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	23
ΕΔ-Μ08	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ	26
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		46
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
ΕΔ-Μ09	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ *	26
ΕΔ-Μ10	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	26
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		52
ΑΞΟΝΑΣ 5: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ		
ΕΔ-Ε03	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ	26
ΕΔ-Ε04	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ *	35
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		61
ΑΞΟΝΑΣ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ		
ΕΔ-Ξ01	ΑΓΓΛΙΚΑ	58
ΕΔ-Ξ02	ΓΑΛΛΙΚΑ – ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ – ΙΣΠΑΝΙΚΑ – ΙΤΑΛΙΚΑ	
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		58
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		391

* Στο μάθημα/εργαστήριο θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 1:
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ
MANAGEMENT ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΕΔ-Μ01: ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με την έννοια, τις αρχές, τα εργαλεία, καθώς και τις δυνατότητες και προϋποθέσεις εφαρμογής της Καλής Νομοθέτησης στην ελληνική δημόσια διοίκηση αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Επιδιώκεται, επίσης, οι σπουδαστές/στριες, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες και τα οφέλη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, να καταστούν ικανοί να εφαρμόζουν τις μεθοδολογίες απλούστευσης των διαδικασιών και μείωσης των διοικητικών επιβαρύνσεων.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Έννοια της Καλής Νομοθέτησης
- Εξέλιξη της Καλής Νομοθέτησης
- Αρχές και εργαλεία της Καλής Νομοθέτησης
- Αναγκαιότητα της Καλής Νομοθέτησης
- Ευρωπαϊκή πολιτική για την Καλή Νομοθέτηση
- Ενσωμάτωση κοινοτικής νομοθεσίας στην εθνική νομοθεσία
- Μορφές και τεχνικές κωδικοποίησης
- Υπόδειγμα αξιολόγησης νόμων – κριτήρια
- Τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών στην υπηρεσία της καλής νομοθέτησης
- Ανάλυση Συνεπειών Ρυθμίσεων
- Μελέτη εφαρμογής της Ανάλυσης Συνεπειών Ρυθμίσεων
- Κοινωνική διαβούλευση
- Μέτρηση διοικητικών βαρών
- Τυποποιημένο Μοντέλο Κόστους (Standard Cost Model) για την μέτρηση των διοικητικών βαρών και πρόγονοί του
- Ρυθμιστικό Πλαίσιο για την απλούστευση διαδικασιών
- Ρόλος της Καλής Νομοθέτησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή δημόσιων πολιτικών
- Δομές εφαρμογής της Καλής Νομοθέτησης
- Πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής (ή μη) των αρχών της Καλής Νομοθέτησης

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Atthoff, K., Wallgren, M., *Clarifying Gold-Plating. Better Implementation of EU Legislation*, Impact Evaluation in Practice, World Bank.
- Hochstetler, K. (2012), *Civil society and the regulatory state of the south: A commentary*.
- Jacobs, S. (2006), *Current Trends in Regulatory Impact Analysis: The Challenges of Mainstreaming RIA into Policy-making*.
- OECD (2009), *Regulatory Impact Analysis: A tool for policy coherence*.

- OECD (2011), *The role of impact assessments in policy making*.
- OECD (2012), *Recommendation of the council on regulatory policy and governance*.
- Warburton D., Colbourne L., Wilson R., Gavelin K., Noun A. (2008), *Deliberative public engagement: nine principles*, Involve, National Consumer Council.
- Weigel, W. (2008), *Economics of the Law – A primer*, Routledge.
- Καρκατσούλης, Π. (2012), *Ρύθμιση, Απορρύθμιση, Μεταρρύθμιση*, Αθήνα: Σιδέρη.

Θεσμικό Πλαίσιο

- Ν.4048/2012 (ΦΕΚ 34 Α'/23.02.2012), *Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης*.

ΕΔ-Μ02: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η παροχή συγκεκριμένων θεωρητικών γνώσεων που αφορούν στη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και την οργανωσιακή συμπεριφορά, καθώς και η παρουσίαση σύγχρονων μεθόδων, εργαλείων και τεχνικών διοίκησης προσωπικού αποτελούν τον βασικό σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Σε συνδυασμό με το μάθημα του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, το μάθημα αποσκοπεί, επίσης, στην καλλιέργεια μίας ολιστικής προσέγγισης της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και στην κατανόηση της σημασίας και του ρόλου του ανθρώπινου παράγοντα στην ύπαρξη, λειτουργία και αποτελεσματικότητα μιας οργάνωσης. Τέλος, επιδιώκεται οι σπουδαστές/στριες, ως μελλοντικά στελέχη του δημοσίου τομέα της Σχολής, να είναι ικανοί/ες να αξιοποιήσουν τη σύγχρονη τεχνογνωσία διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού σε μία δημόσια οργάνωση.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Έννοια και περιεχόμενο της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού
- Προγραμματισμός ανθρώπινου δυναμικού
- Ανάλυση εργασίας, περιγραφή και προδιαγραφές θέσης εργασίας
- Προσέλκυση και επιλογή ανθρώπινου δυναμικού
- Εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού
- Παρακίνηση, μέτρηση ικανοποίησης, ανταμοιβή και ενδυνάμωση (empowerment) ανθρώπινου δυναμικού
- Ηγεσία
- Αξιολόγηση απόδοσης και αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού
- Οργανωσιακή συμπεριφορά
- Πρακτικές εφαρμογές εργαλείων τεχνικών διοίκησης προσωπικού

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Berman, E. M., Bowman, J. S., West, J. P., Van Wart, M. R. (2009), *Human Resource Management in Public Service: Paradoxes, Processes and Problems*, California: Sage Publications.
- Condrey, S. E. (2010), *Handbook of Human Resource Management in Government*, Jossey-Bass.
- Goleman, D., Boyatzis, R., McKee, A. (2002), *Ο νέος ηγέτης: Η δύναμη της συναισθηματικής νοημοσύνης στη διοίκηση οργανισμών*, Αθήνα, εκδ. Ελληνικά Γράμματα.
- Hays, S. W., Kearnney, R., Coggburn, J. D. (2008), *Public Human Resource Management: Problems and Prospects*, N. Jersey: Prentice Hall.
- Huczynski, A. A., Buchanan, D. A. (2007), *Organizational Behaviour*, Prentice Hall.
- Klingner, D. E., Nalbandian, J., Lorens, J. E. (2009), *Public Personnel Management*, N. Jersey: Prentice Hall.

- Pynes, J. (2009), *Human Resources Management for public and nonprofit organizations: A strategic approach*, Jossey-Bass.
- Ιορδάνογλου, Δ. (2008), *Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού στις σύγχρονες οργανώσεις. Νέες τάσεις και πρακτικές*, Αθήνα: Κριτική.
- Κέφης, Β. (2005), *Ολοκληρωμένο Μάνατζμεντ. Βασικές Αρχές για Σύγχρονες Οικονομικές Μονάδες*, Αθήνα: Κριτική.
- Μπουραντάς, Δ. (2005), *Ηγεσία. Ο δρόμος της διαρκούς επιτυχίας*, Αθήνα: Κριτική.
- Μπουραντάς, Δ., Παπαλεξανδρή Ν. (2002), *Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων*, Αθήνα: Μπένου.
- Χυτήρης, Λ. (2001), *Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων*, Αθήνα: Interbooks.

ΕΔ-Ε01: ΣΥΝΤΑΞΗ, ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η κατανόηση του βασικού θεσμικού πλαισίου που διέπει τα δημόσια έγγραφα και η ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων σύνταξης, έκδοσης και διαχείρισης έγκυρων και τεχνικά άρτιων διοικητικών εγγράφων και κανονιστικών πράξεων αποτελούν τον σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου. Επιδιώκεται, επίσης, η ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την ηλεκτρονική διακίνηση των διοικητικών εγγράφων εντός της ροής εργασιών μίας ή μεταξύ περισσότερων οργανώσεων.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Μορφές και χαρακτηριστικά διοικητικής επικοινωνίας
- Νομικό πλαίσιο διοικητικής επικοινωνίας
- Είδη και διακρίσεις δημοσίων εγγράφων
- Νομικό πλαίσιο σύνταξης δημόσιων εγγράφων
- Κανονισμός επικοινωνίας δημοσίων υπαλλήλων
- Κανόνες και προϋποθέσεις εγκυρότητας δημοσίων εγγράφων
- Τύπος διοικητικών εγγράφων
- Διεκπεραίωση δημοσίων εγγράφων
- Πρωτοκόλληση δημοσίων εγγράφων
- Παραδοσιακή διακίνηση δημοσίων εγγράφων
- Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων (ψηφιακά πιστοποιητικά, ψηφιακές υπογραφές, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο)
- Δημοσίευση/ανάρτηση δημοσίων εγγράφων
- Αρχαιοθέτηση δημοσίων εγγράφων
- Εκκαθάριση δημοσίων εγγράφων
- Επικύρωση δημοσίων εγγράφων
- Βεβαίωση γνήσιου της υπογραφής
- Πρακτικές εφαρμογές κατάρτισης σχεδίου:
  - Εγγράφων ευρείας χρήσης
  - Εγκυκλίου
  - Υπουργικής απόφασης

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2010), *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Τάχος, Α. (2002), *Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

Θεσμικό Πλαίσιο:

- Ν.2672/1998 (ΦΕΚ 290 Α'/28.12.1998), *Οικονομικοί Πόροι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις* (άρθρο 14).
- Ν.2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'/09.03.1999), *Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις*, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και ισχύει.
- Ν.3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α'/9.02.2007), *Κώδικας Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.*
- Ν.3861/2010 (ΦΕΚ 112 Α'/13.07.2010), *Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις.*
- Ν.3979/2011 (ΦΕΚ 138 Α'/16.06.2011), *Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και άλλες διατάξεις.*
- ΥΠΕΣΔΔΑ (2003), *Κανονισμός Επικοινωνίας Δημοσίων Υπηρεσιών*, Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΥΔΜΗΔ (2012), *Δικαιώματα πολιτών και επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες.*
- ΥΔΜΗΔ/Συνήγορος του Πολίτη (2012), *Σχέσεις Δημοσίων Υπαλλήλων και Πολιτών: Οδηγός ορθής διοικητικής συμπεριφοράς*, http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20120405_oods54_odigos_orthis_dioikitikis_siberiforas.pdf.

Στο εργαστήριο θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 2 :
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΕΔ-Μ03: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εμβάθυνση στην έννοια του δημοσίου χρέους υπό το πρίσμα της οικονομικής θεωρίας αλλά και η εξοικείωση με τις πρακτικές που έχουν αναπτυχθεί για την αντιμετώπισή του τόσο από μεμονωμένα κράτη όσο και από την παγκόσμια κοινότητα, αποτελούν τον σκοπό του μαθήματος. Υπό το ανωτέρω πρίσμα, εξετάζεται περαιτέρω, η κρίση δημοσίου χρέους στην Ελλάδα ενώ, έμφαση δίνεται στην εξέταση της σχέσης ανάμεσα στο δημόσιο χρέος και το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης ως ενός σημαντικού δείκτη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής βιωσιμότητας του κράτους.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εισαγωγή σε:
  - βασικές έννοιες
  - πρακτικές και
  - εργαλεία έκδοσης και διαχείρισης του δημοσίου χρέους
- Δημόσιο χρέος στην παγκόσμια οικονομία:
  - ιστορική εξέλιξη
  - μέσα χρηματοδότησης
  - διεθνείς κρίσεις χρέους
  - ο ρόλος των διεθνών οργανισμών
- Κρίσεις δημοσίου χρέους:
  - μελέτες περίπτωσης διεθνών κρίσεων και μέτρα αντιμετώπισης τους
- Η κρίση δημοσίου χρέους της Ελλάδας

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δαλαμάγκας Β. (2010), *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Ράπανος Β. (2009), *Μέγεθος και Εύρος Δραστηριοτήτων του Δημοσίου Τομέα*, Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών, Κείμενο Εργασίας.
- Καραβίτης Ν., (2008), *Δημόσιο Χρέος και Έλλειμμα*, Αθήνα: Διόνικος.
- Missale A. (1999), *Public Debt Management*, Oxford: Oxford University Press.
- Rosen H. (2000), *Δημόσια Οικονομική*, Τόμος Α & Β, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Wolswijk G. and De Haan J. (2005), *Government debt management in the euro area: recent theoretical developments and changes in practices*, Paper provided by European Central Bank in its series Occasional Paper Series with number 25.

ΕΔ-Μ04: ΕΥΡΩΠΗ 2020 ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 2014-2020

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τον οποίο η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» αποτελεί το όραμα και τον υπερκείμενο στόχο της Ευρώπης για το 2020 και η ανάδειξη της συμβολής της πολιτικής της Συνοχής 2014-2020 στην Στρατηγική «Ευρώπη 2020», αποτελούν τον σκοπό του μαθήματος. Περαιτέρω, με το μάθημα επιδιώκεται να κατανοηθούν τα συστατικά στοιχεία κάθε μιας από τις παραπάνω καθώς και να γίνουν αντιληπτές οι παράμετροι του σχεδιασμού για την περίοδο 2014-2020 στο πλαίσιο του νέου ΕΣΠΑ της χώρας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Η κινητήρια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020» - Ανάλυση των:
  - Τριών προτεραιοτήτων
  - Πέντε στόχων
  - Επτά εμβληματικών πρωτοβουλιών
- Πολιτική της Συνοχής. Στρατηγικές κατευθύνσεις 2014 – 2020. Ανάπτυξη των 10 σημείων μεταρρύθμισης:
  - Επενδύοντας σε όλες τις Περιφέρειες
  - Κατεύθυνση των πόρων σε καίριους αναπτυξιακούς τομείς
  - Προσδιορισμός καθαρών, διαφανών και μετρήσιμων στόχων με γνώμονα τη διαφάνεια και τα αποτελέσματα
  - Εφαρμογή προϋποθέσεων πριν την κατανομή των πόρων σε επενδύσεις και έργα
  - Εδραίωση ενός κοινού στρατηγικού πλαισίου για καλύτερο συντονισμό και λιγότερες επικαλύψεις
  - Περιορισμός της γραφειοκρατίας και απλοποίηση του πλαισίου υλοποίησης των ευρωπαϊκών Ταμείων
  - Ενίσχυση της αστικής διάστασης της πολιτικής Συνοχής
  - Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας
  - Διασφάλιση της απόλυτης συνεκτικότητας της πολιτικής Συνοχής με την οικονομική διακυβέρνηση
  - Ενθάρρυνση της χρήσης των χρηματοδοτικών εργαλείων με στόχο την ενίσχυση υποστήριξης των ΜΜΕ και την πρόσβαση στη χρηματοδότηση
  - Διακυβέρνηση: ο τρόπος οργάνωσης και παρακολούθησης της υλοποίησης των παραπάνω και της μεταξύ τους συνέργειας.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Στρατηγική «Ευρώπη 2020»
- Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2011-2014
- Assessment of the 2013 National Reform Programme for GREECE

- 5η έκθεση για τη Συνοχή
- Νέο ΕΣΠΑ (σχέδιο ή εγκεκριμένη μορφή ανάλογα με την πρόοδο των διαπραγματεύσεων)

ΕΔ-Μ05: ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί, αφενός στην εξοικείωση των σπουδαστών με τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά της διοικητικής σύμβασης και, αφετέρου, με το σύστημα σύναψης των διοικητικών συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, που ισχύει στην Ελλάδα. Επιδιώκεται, ειδικότερα, η απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων τόσο ως προς τη διαδικασία που κατατείνει στη σύναψη διοικητικής σύμβασης όσο και ως προς τη διοικητική δραστηριότητα που αναπτύσσεται μετά τη σύναψη της διοικητικής σύμβασης και σχετίζεται με την εκτέλεσή της.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Προμήθειες αγαθών, υπηρεσιών και έργων (Εννοιολογικός προσδιορισμός)
- Διαγωνισμοί (Είδη διαγωνισμών, προμηθειών, υπηρεσιών έργων)
- Δημόσιες πολιτικές προμηθειών - Ειδικά προγράμματα προμηθειών – Ηλεκτρονικές προμήθειες
- Συμβάσεις
- Κοινοτικό και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων
- Τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά της διοικητικής σύμβασης και η διαφοροποίησή της από την ιδιωτική σύμβαση
- Οι διοικητικές συμβάσεις δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών
- Οι αποσπαστές πράξεις (διακήρυξη και συστήματα διακηρύξεων, αξιολογήσεις, κατακυρώσεις κ.λπ.)
- Η εκτέλεση των διοικητικών συμβάσεων και, ιδίως, των συμβάσεων δημοσίων έργων (συγκριτικοί πίνακες, πρωτόκολλα κ.λπ.)
- Προληπτικός έλεγχος - κοινοβουλευτικός έλεγχος - δικαστική προστασία. Ο δικαστικός έλεγχος των διοικητικών συμβάσεων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δέγλερης, Π. (2008), *Δίκαιο Προμηθειών και Υπηρεσιών Δημοσίου*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Π. Σάκκουλα.
- Μητκίδης, Χ. (2010), *Δημόσιες Συμβάσεις Μελετών και Συναφών Υπηρεσιών*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Παπαευαγγέλου, Θ. (2004), *Δημόσια Έργα*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

ΕΔ-Μ06: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση όλων των σταδίων του κύκλου ζωής ενός συγχρηματοδοτούμενου έργου και την ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων διαχείρισης του. Θα αναλυθούν τα στάδια από το σχεδιασμό, την πρόσκληση, την ένταξη, την παρακολούθηση υλοποίησης και την αξιολόγηση έργου.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Σχεδιασμός και Ένταξη Συγχρηματοδοτούμενων Έργων
  - Αρχές Διαχείρισης – διαχείριση με βάση τα αποτελέσματα - Κύκλος ζωής συγχρηματοδοτούμενων Έργων – Αποτύπωση λογικού πλαισίου παρέμβασης
  - Πρόσκληση - Τυποποιημένο Έντυπο Υποβολής Πρότασης
  - Διαδικασία Αξιολόγησης Προτάσεων, Ένταξη των Συγχρηματοδοτούμενων Έργων
- Παρακολούθηση Συγχρηματοδοτούμενων Έργων
  - Υποχρεώσεις Φορέα Υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενου έργου. Πρότυπο αρχείο έργου Ε.Σ.Π.Α.. Διαδικασία Παρακολούθησης. Εκθέσεις και τυποποιημένα Δελτία Παρακολούθησης.
  - Τρόποι υλοποίησης στα συγχρηματοδοτούμενα έργα (υλοποίηση με ίδια μέσα ή ανάθεση σε ανάδοχο). Κανόνες Επιλεξιμότητας, Παρατυπίες και Δημοσιονομικές Διορθώσεις.
- Οριζόντια Θέματα Συγχρηματοδοτούμενων Έργων
  - Επικοινωνία συγχρηματοδοτούμενων έργων
  - Αξιολόγηση συγχρηματοδοτούμενων έργων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- The New Programming Period 2007-2013, *Indicative guidelines on evaluation methods: monitoring and evaluation indicators*, Working Document No. 2, August 2006
- The New Programming Period 2007-2013, *Indicative guidelines on evaluation methods: evaluation during the programming period*, Working document no.5, April 2007

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

- [Καν. 1828/06 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής των Καν. 1083/06 και 1080/06](#)
- [Καν. 1083/06 Γενικές Διατάξεις για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής](#)
- [Καν. 1080/06 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης \(ΕΤΠΑ\)](#)
- [Καν. 1081/06 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο \(ΕΚΤ\)](#)

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 3 : ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΕΔ-Ε02: ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να βελτιώσει τις διαπραγματευτικές ικανότητες των σπουδαστών, ώστε να είναι σε θέση να εκπροσωπήσουν με επιτυχία και αποτελεσματικότητα την υπηρεσία ή το φορέα τους, σε ενδοϋπηρεσιακές και διυπουργικές συναντήσεις, καθώς και κατά σε συναντήσεις διαβούλευσης με εξωτερικούς συνεργάτες, ομάδες πολιτών ή επιχειρήσεων. Οι σπουδαστές οργανωμένοι σε ομάδες και με ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων θα έχουν τη δυνατότητα:

- να προβληματιστούν για την έννοια και τη σημασία της διαπραγμάτευσης
- να αναγνωρίσουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της διαπραγμάτευσης και να συζητήσουν κριτήρια επιλογής μεταξύ τους
- να εξοικειωθούν με τη διαπραγμάτευση στον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία της
- να μελετήσουν τα χαρακτηριστικά και το ρόλο του διαπραγματευτή
- να γνωρίσουν αρχές, τεχνικές, πρακτικές και εργαλεία διαπραγμάτευσης
- να αναλύσουν σημαντικές πτυχές της διαπραγμάτευσης
- να εξασκηθούν στην πρακτική εφαρμογή των συμπερασμάτων του εργαστηρίου.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

1^η Ενότητα

Τρόποι Προσέγγισης

- Εισαγωγική Άσκηση Διαπραγμάτευσης σε μικρές ομάδες
- Θεωρητικό Πλαίσιο
- Τρόποι Προσέγγισης της διαπραγμάτευσης

2^η Ενότητα

Τέχνη της Διαπραγμάτευσης

3^η Ενότητα

Εξάσκηση

- Εξάσκηση στη Διαπραγμάτευση
- Προετοιμασία και Διεξαγωγή Διαπραγμάτευσης

ΑΞΟΝΑΣ 4 : ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΔ-Μ07: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός και στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση της κοινωνικής πολιτικής της Ε.Ε. σε σχέση με δύο βασικές διαστάσεις της: πρώτον αυτής της απασχόλησης και δεύτερον αυτής της μετανάστευσης, που συγκροτούν τον ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο με κεντρικές ρυθμίσεις και συντονίζουν τις εθνικές πολιτικές.

Η διαμόρφωση του παλαιού τόσο των εθνικών όσο και των ευρωπαϊκών κοινωνικών πολιτικών θεωρείται ως πεδίο κοινωνικής παρέμβασης, ιδωμένο υπό το πρίσμα της κοινωνικής μεταβολής και της συγκριτικής διάστασης, αλλά και κάτω από τον προβληματισμό, που αναπτύσσεται στους κόλπους της χώρας μας και της Ε.Ε. για τον σημαντικό ρόλο, που οι κοινωνικές αλλαγές διαδραματίζουν στη διαμόρφωση του οικονομικού συστήματος.

Παράλληλα προσεγγίζει τα πρότυπα τα μοντέλα που εκφράζονται μέσα από τις επιμέρους πολιτικές για την απασχόληση και τη μετανάστευση και θέτει ερωτήματα για την παρούσα αναδιάρθρωση και το μέλλον της κοινωνικής πολιτικής στην Ευρώπη και στη χώρα μας. Περιγράφει τη διαμόρφωση πολιτικής μέσα από τα τις λειτουργίες των διαφόρων οργάνων, και καταγράφει τα μέτρα που προτάθηκαν ή ελήφθησαν στην Ε.Ε. στον τομέα της απασχόλησης, μετανάστευσης και πώς αυτά μεταλλάχθηκαν στη χώρα μας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. Πλαίσιο και θεσμοί κοινωνικής Πολιτικής

- Βασικές έννοιες και θεσμοί για τη μελέτη της κοινωνικής Ευρώπης
- Μοντέλα κοινωνικής πολιτικής στην Ε.Ε.
- Το θεσμικό πλαίσιο άσκησης της κοινωνικής πολιτικής στην Ε.Ε.

B. Πολιτικές Απασχόλησης

- Διαμόρφωση Πολιτικής Απασχόλησης μέσα από τις συνόδους του συμβουλίου
- Ανισότητες και απασχόληση
- Απασχολησιμότητα, επιχειρηματικότητα, προσαρμοστικότητα και ίσες ευκαιρίες
- Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση κατά την ελληνική προεδρία
- Δημογραφικοί περιορισμοί και απασχόληση

Γ. Οργάνωση και Περιεχόμενο της Εργασίας

- Η έννοια της νέας οργάνωσης της εργασίας
- Η πολιτική της Ε.Ε. για τη νέα οργάνωση της εργασίας
- Νέες μορφές απασχόλησης και οργάνωσης της εργασίας

Δ. Πολιτικές Μετανάστευσης

- Περιβάλλον και σύγχρονες μεταναστευτικές ροές
- Οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης
- Ζητήματα κοινωνικοοικονομικής ένταξης των μεταναστών
- Πολιτικές στήριξης της νόμιμης μετανάστευσης μέσα από τις συνόδους της Ε.Ε.

- Η Ελλάδα χώρα υποδοχής μεταναστών
- Ελληνικοί Διοικητικοί φορείς και μετανάστευση

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμίτσης, Γ. (2006), Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης, Αθήνα: Παπαζήσης.
- Απασχόληση στην Ελληνική Οικονομία (2009), Συλλογικό Ακαδ. Αθηνών.
- Βενιέρης, Δ. (2009), Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνικά Δικαιώματα. Αθήνα Ελληνικά Γράμματα.
- Μητράκος, Θ. και Τσακλόγλου, Π. (2003), «Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια στην Ελλάδα. Δομή και διαχρονικές μεταβολές», στο: Βενιέρης, Δ. και Παπαθεοδώρου, Χ. (επιμ.) Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα. Προκλήσεις και προοπτικές. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Όψεις Ευελιξίας στην Ελλάδα & Ευρώπη Γαβρόγλου Σ. (2009), ΠΑΕΠ.
- Παναγιωτόπουλος, Ν. (2013) «Η βία της ανεργίας». Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Σακελλαρόπουλος, Θ. (2006) «Εθνικές Προτεραιότητες και Ευρωπαϊκές προκλήσεις στη Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας και Απασχόλησης στην Ελλάδα. Αθήνα: Διόνικος.
- Ε.Ε. Η Λευκή Βίβλος.
- Ε.Ε. Η Πράσινη Βίβλος.
- Συμπεράσματα της Προεδρίας, Λισαβόνα 2001.
- Συμπεράσματα της Προεδρίας, Λισαβόνα 2009.
- ΚΕΠΕ, (2009). Απασχόληση Εκθέσεις για το πρόγραμμα (2007-2013).
- Οι πολιτικές ένταξης των μεταναστών. Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία (2006), ΙΜΕΠΟ.
- Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες – Πολιτικές – Προοπτικές (2008), ΙΜΕΠΟ.

Στους σπουδαστές θα παραδοθεί φάκελλος με άρθρα, αποσπάσματα βιβλίων, καθώς και τα συμπεράσματα της τρέχουσας ελληνικής προεδρίας για την απασχόληση.

ΕΔ-Μ08: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το γνωστικό και διδακτικό ενδιαφέρον του μαθήματος συνίσταται στη θεωρητικά θεμελιωμένη και εμπειρικά τεκμηριωμένη προσέγγιση, διερεύνηση, ανάλυση και κατανόηση των εναλλακτικών δυνατοτήτων διάπλασης και οργάνωσης των δομών και λειτουργικών διαδικασιών, που συγκροτούν ένα λειτουργικά ολοκληρωμένο και λογικά συνεκτικό σύστημα υγείας με αυξημένη λειτουργική-διοικητική ικανότητα, από τη σκοπιά του συστημικά προσανατολισμένου Δημοσίου Μάνατζμεντ Υγείας και της Δημόσιας Διακυβέρνησης.

Στο πλαίσιο αυτό το πρακτικά χρήσιμο εκπαιδευτικό ενδιαφέρον εστιάζεται τόσο στην πρόσκτηση και προαγωγή της γνώσης των σπουδαστών με τη μεταφορά βασικών θεωρητικών προσεγγίσεων και μεθοδολογικών εργαλείων, όσο και με την ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και επίλυσης πολύπλοκων προβλημάτων.

Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και αναμενόμενο όφελος συνίσταται στο να αποκτήσουν οι σπουδαστές αφενός την ικανότητα κατανόησης της επίκαιρης επιστημονικής συζήτησης και του δημόσιου διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, περί συγκριτικής πολιτικής υγείας, μεταρρυθμίσεων των συστημάτων υγείας και εισαγωγής σύγχρονων εργαλείων δημοσίου μάνατζμεντ και αφετέρου την ικανότητα μίας κριτικά αναστοχαστικής αξιοποίησης και εφαρμογής αυτών στην Ελληνική μεταρρυθμιστική προσπάθεια βελτίωσης της απόδοσης του συστήματος υγείας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Βασική δομή και μάνατζμεντ ενός λειτουργικά ολοκληρωμένου και λογικά συνεκτικού συστήματος υγείας

- Το σύστημα υγείας ως ένας αυξημένης πολυπλοκότητας θεσμός του κοινωνικού κράτους δικαίου
  - Σκιαγράφηση του αναλυτικού πλαισίου – εννοιολογικοί προσδιορισμοί
  - Θεμελιώδεις αρχές και κριτήρια διάπλασης συστήματος υγείας
- Λειτουργική διαφοροποίηση του συστήματος υγείας ως πλαίσιο αναφοράς βέλτιστης δόμησης και άριστης κατανομής πόρων
- Το σύστημα παραγωγής και διανομής υπηρεσιών υγείας
  - Υπόδειγμα οργανωτικής διάταξης και λειτουργικής διασύνδεσης υπηρεσιών υγείας
  - Σύγχρονες εξελίξεις και τάσεις στην ΕΕ
- Το σύστημα χρηματοδότησης και ο ρόλος της κοινωνικής ασφάλισης υγείας
  - Αντικείμενο και διαδικασία χρηματοδότησης
  - Μορφές δόμησης συστήματος χρηματοδότησης
  - Διάπλαση συστημάτων αμοιβών και αποζημίωσης
- Το σύστημα ρύθμισης και διεύθυνσης-συντονισμού
  - Δομές διακυβέρνησης και εργαλεία μάνατζμεντ στο σύστημα υγείας- Ανάπτυξη αναλυτικού πλαισίου
  - Σύγχρονες εξελίξεις και τάσεις στην ΕΕ

Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας

- Ο ρόλος του κράτους στο ευρύτερο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων του κράτους και των συστημάτων υγείας
- Ανάπτυξη μεθοδολογικού πλαισίου τυπολογικής περιγραφής συστημάτων υγείας
- Το φαινόμενο της υβριδοποίησης και η ανάδυση νέων τύπων συστημάτων υγείας
- Εξελίξεις του μοντέλου Bismarck: Το παράδειγμα της Γερμανίας
- Εξελίξεις του μοντέλου Beveridge: Το παράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου
- Συγκριτικές διαπιστώσεις: κοινές τάσεις και τροχιές εξέλιξης και το
- Εξέλιξη συστημάτων υγείας στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

Ελληνικό σύστημα υγείας quo quantis;

- Δομή και λειτουργία του συστήματος υγείας στην Ελλάδα
  - Ιστορική εξέλιξη του Ελληνικού συστήματος υγείας
  - Συστηματική παρουσίαση υφιστάμενης δομής και λειτουργίας
  - Το σύστημα υγείας σε περίοδο Κρίσης και Μνημονίου
- Προοπτικές μετεξέλιξης και εκσυγχρονισμού Ελληνικού συστήματος υγείας
  - Από ένα σύστημα χωρίς ταυτότητα προς αναζήτηση ενός λογικά συνεκτικού μοντέλου υγείας
  - Στοιχεία μίας νέας θεσμικής αρχιτεκτονικής και σύγχρονης διοικητικής κουλτούρας στο σύστημα υγείας
  - Νέα διοικητική οργάνωση συστήματος παροχής υπηρεσιών υγείας
  - Ο νέος αναδυόμενος ρόλος του Εθνικού Ταμείου Ασφάλισης υγείας (ΕΤΑΥ αντί ΕΟΠΥΥ) ως στρατηγικού αγοραστή
  - Σύγχρονες σύστημα διακυβέρνησης και επίπεδα δημοσίου μανάτζμεντ υγείας
  - Καινοτόμες παρεμβάσεις στη δομή και λειτουργία του συστήματος υγείας
- Στοιχεία ορθολογικότητας στη λήψη αποφάσεων και στη διοικητική δράση

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Böhm K., Schmid A., Götze R., Landwehr C., Rothgang H., (2012): Classifying OECD Healthcare Systems: A Deductive Approach (TranState Working Papers, 165), Bremen: Sfb 597 „Staatlichkeit im Wandel“, 2012
- Busse R., Figueras J., Robinson R., Jakubowski E., (2007), Strategic Purchasing to Improve Health System Performance: Key Issues and International Trends, in: HealthcarePapers, 8/: 62-76.
- Busse R., Schreyögg J., Tiemann O., (2012), Management im Gesundheitswesen, Springer: München.
- Kutzin J., (2010): Conceptual framework for analysing health financing systems and the effects of reforms, in: Kutzin J., Cheryl Cashin Ch., Jakab M., (Eds.): Implementing Health Financing Reform - Lessons from countries in transition. WHO-Copenhagen, pp. 3-24

- Μπουρσανίδης Χ., (2010), Συγκριτική Πολιτική Υγείας: Δομές διακυβέρνησης και εργαλεία μανάτζμεντ στα συστήματα υγείας στις χώρες της ΕΕ, στο: Κοντιάδης Ξ., Σουλιώτης Κ., Επιμ.,: Θεσμοί και Πολιτικές Υγείας. Αθήνα: Παπαζήσης, σελ. 247-294
- Μπουρσανίδης Χ. (2013): Οργάνωση Συστημάτων Υγείας & Συγκριτική Πολιτική υγείας, Διδακτικές Σημειώσεις-Typescript, ΕΣΔΔ, Αθήνα
- Οικονόμου, Χ. (2012), Το Θεσμικό Πλαίσιο παροχών ασθενείας στην Ελλάδα. Ο ρόλος και η λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, Αθήνα, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
- Papanicolas I., Peter C., Smith P.C., Mossialos E., (2008), Principles of performance measurement, in: Euro Observer, 10/1: 1-5.
- Rothgang H., Cacace M., Frisina D., Grimmeisen S., Schmid, A., Wendt Cl., (2010): The state and healthcare. Comparing OECD countries, Transformations of the State, Basingstoke: Palgrave Macmillan
- Saltman RB, Busse R, Figueras J, Eds., (2004), Social health insurance systems in western Europe. Buckingham: Open University Press (www.observatory.dk)
- WHO Regional Office for Europe (2009), Health Systems, Health and Wealth, WHO European Ministerial Conference on Health Systems», Tallinn, Estonia, 25–27 June 2008.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΔ-Μ09: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με την περιφερειακή ανάπτυξη και τον περιφερειακό προγραμματισμό. Θα επιχειρηθεί να αναδειχτεί το περιφερειακό πρόβλημα και ο ρόλος των περιφερειών στην αναπτυξιακή διαδικασία, καθώς και οι βασικές διαστάσεις της περιφερειακής πολιτικής της Ελλάδας και της ΕΕ. Επίσης, επιχειρείται η παροχή βασικών γνώσεων για την έννοια, το περιεχόμενο και τη βασική μεθοδολογία του περιφερειακού προγραμματισμού, καθώς και για τις διαδικασίες διαμόρφωσης και εφαρμογής του στην Ελλάδα. Τέλος, θα συζητηθούν έννοιες, θεωρίες και πολιτικές αναφορικά με την τοπική ανάπτυξη και τον σύγχρονο αναπτυξιακό προγραμματισμό σε τοπικό επίπεδο.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θεωρητική διερεύνηση του περιφερειακού προβλήματος

- Το περιεχόμενο και οι μορφές του περιφερειακού προβλήματος – κριτήρια διερεύνησης - μέτρηση ανισοτήτων
- Οι κύριες θεωρίες των περιφερειακών ανισοτήτων και της περιφερειακής ανάπτυξης (Θεωρίες των σταδίων ανάπτυξης, θεωρία της «σωρευτικής αιτιότητας» του Myrdal, θεωρία του διαπεριφερειακού-διεθνούς εμπορίου - Θεωρίες χωρικής κατανομής και οργάνωσης των οικισμών (θεωρία της «κεντρικής θέσης» του Christaller, θεωρία των «πόλων ανάπτυξης» του Perroux)

Οικονομικός χώρος, οικονομική περιφέρεια και οριοθέτηση περιφερειών

- Έννοια και διαστάσεις του οικονομικού χώρου
- Έννοια και χαρακτηριστικά οικονομικής περιφέρειας και σχέση με οικονομικό χώρο
- Τα συστήματα ταξινόμησης των περιφερειών – Μορφές και ταξινόμηση περιφερειών (ταξινόμηση του Boudeville: ομοιογενής, πολική, περιφέρεια προγραμματισμού).
- Πρότυπα Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Μέθοδοι και διεθνής πρακτική στην οριοθέτηση περιφερειών
- Η διάκριση των περιφερειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα - Οι περιφέρειες προγραμματισμού στην ΕΕ: αναγκαιότητα, βασικές αρχές, επίπεδα - Οι ελληνικές NUTS και LAU και τα νέα δεδομένα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Η περιφερειακή πολιτική: περιεχόμενο, σκοποί και μέσα

Περιεχόμενο και σκοποί της περιφερειακής πολιτικής - Τα παραδοσιακά μέσα της περιφερειακής πολιτικής (κίνητρα-κρατικές ενισχύσεις, υποδομές, ΒΕΠΕ κ.λπ.) και τα νέα μέσα (καινοτομία, συγκεντρώσεις δραστηριοτήτων υψηλής τεχνολογίας - τεχνολογίες, τεχνολογικά πάρκα, πάρκα επιχειρήσεων κ.λπ.)

Η περιφερειακή πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι λόγοι καθιέρωσης της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η διαχρονική εξέλιξη της - Τα όργανα, το χρηματοδοτικό πλαίσιο, οι στόχοι, τα προγράμματα

και οι περιοχές παρέμβασης της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο περιφερειακός προγραμματισμός: έννοια και περιεχόμενο

Βασικές έννοιες (πολιτική, στρατηγική, προγραμματισμός) και περιεχόμενο του Περιφερειακού Προγραμματισμού – Θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές - Εμφάνιση και καθιέρωση του περιφερειακού προγραμματισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Η γενική μεθοδολογία του περιφερειακού προγραμματισμού

Στάδια του περιφερειακού προγραμματισμού σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική - Σχεδιασμός, προγραμματισμός, εφαρμογή προγράμματος - Αρχές διαμόρφωσης των περιφερειακών προγραμμάτων - Φορείς του περιφερειακού προγραμματισμού

Η περιφερειακή πολιτική και ο προγραμματισμός στην Ελλάδα – Εξέλιξη και καθιέρωση

Η διαμόρφωση και εξέλιξη της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής και του προγραμματισμού (βασικές περίοδοι) - Τα περιφερειακά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας - Διαχρονική εξέλιξη των περιφερειακών προγραμμάτων: από το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981-85 στα ΚΠΣ I, II, III και στο ΕΣΠΑ 2007-13 - Η οργάνωση και χρηματοδότηση του περιφερειακού προγραμματισμού (όργανα, πηγές και διαδικασίες χρηματοδότησης) – Η εφαρμογή των προγραμμάτων - Η περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική και το πρότυπο ανάπτυξης της Ελλάδας

Τοπική ανάπτυξη: Βασικές έννοιες, θεωρητικές προσεγγίσεις και στρατηγικές

Βασικές έννοιες για την τοπική ανάπτυξη: ολοκληρωμένη ανάπτυξη, τοπική ανάπτυξη, ενδογενής ανάπτυξη, «εκ των κάτω» ανάπτυξη - Παραλλαγές του προτύπου και της στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης (βιομηχανικοί τόποι, τοπικά παραγωγικά συστήματα, συστήματα καινοτομικού περιβάλλοντος, συστήματα δημιουργικού περιβάλλοντος)

Επιχειρησιακός προγραμματισμός και τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο της νέας διοικητικής αναδιάρθρωσης (πρόγραμμα «Καλλικράτης»)

Βασικά χαρακτηριστικά της νέας διοικητικής αναδιάρθρωσης - Τοπικός επιχειρησιακός προγραμματισμός των ΟΤΑ - Διαδικασίες εφαρμογής και παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ - Προβλήματα στη διαμόρφωση και την εφαρμογή των προγραμμάτων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρικοπούλου, Ε. και Καυκαλά, Γ. (2000). *Ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος*, Αθήνα: εκδ.Θεμέλιο.
- Κόνσολας, Ν. (1997). *Σύγχρονη Περιφερειακή Πολιτική Οικονομική Πολιτική*. Αθήνα: εκδ.Παπαζήσης.
- Παπαδασκαλόπουλος, Α. (2000). *Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης*, Αθήνα: Παπαζήσης.
- Παπαδασκαλόπουλος Α. (2008). *Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης*, Αθήνα: Διόνικος.
- Παπαδασκαλόπουλος, Α. και Χριστοφάκης Μ. (2002). *Περιφερειακός Προγραμματισμός*, Αθήνα: Παπαζήσης.

Πετράκος Γ., Ψυχάρης Ι. (2004). *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*, Αθήνα: εκδ. Κριτική,.

Πολύζος, Σ. (2011). *Περιφερειακή ανάπτυξη*. Αθήνα: εκδ.Κριτική.

Χριστοφάκης Σ. Μ. (2001). *Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική*, Αθήνα: εκδ.Παπαζήση.

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΕΔ-Μ10: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η μετάδοση των απαραίτητων εισαγωγικών γνώσεων χωροταξίας και χωρικής ανάπτυξης στους σπουδαστές, ώστε να κατανοήσουν τη σημασία και την αναγκαιότητά τους ως μέσων ολοκληρωμένης ανάπτυξης.

Ειδικότερο σκοπό αποτελεί η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τους όρους, τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις άσκησης του χωροταξικού και του πολεοδομικού σχεδιασμού, ώστε να αποκτήσουν την αναγκαία «επιχειρησιακή» δεξιότητα και ετοιμότητα που χρειάζονται για να επιτελέσουν το έργο τους στις υπηρεσίες τους.

Επίσης, το μάθημα σκοπεύει να εξοπλίσει τους σπουδαστές με κριτική προσέγγιση των σύγχρονων απόψεων και θέσεων για την ασκούμενη σήμερα χωροταξική και περιβαλλοντική πολιτική, για τους μηχανισμούς χάραξης και εφαρμογής τους, ώστε να τους προετοιμάσει για τη διαχείριση των σχετικών προβλημάτων, που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Γενικές αρχές - μεθοδολογικά και εννοιολογικά ζητήματα (η εξέλιξη των αντιλήψεων για το σχεδιασμό, ορισμοί βασικών εννοιών κλπ)
- Η χωροταξία και ο προγραμματισμός στο διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο (ιστορικό, χωροταξική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του συμβουλίου της Ευρώπης)
- Η σημασία του χωρικού σχεδιασμού και των χωρικών πολιτικών για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- Η χωροταξική πολιτική και σχεδιασμός στην Ελλάδα στην Γ' Ελληνική Δημοκρατία (θεσμικό πλαίσιο, διαδικασίες, όργανα και μέσα χάραξης πολιτικής και εφαρμογής, του σχεδιασμού, προγράμματα δράσης κλπ)
- Η Περιβαλλοντική πολιτική στο διεθνή χώρο (διεθνείς οργανισμοί ΟΗΕ, ΟΟΣΑ, ΣτΕ, κλπ) και την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Η πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Στρατηγικές και προγράμματα εφαρμογής

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανδρικοπούλου, Ε., Γιαννακού, Α., Καυκαλάς, Γ., Πιτσιάβα-Λατινοπούλου, Μ. (2007). *Πόλη και πολεοδομικές πρακτικές*, Αθήνα: εκδ. Κριτική.

Αραβαντινός, Α. (2007) . *Πολεοδομικός Σχεδιασμός*, Αθήνα: εκδ. Συμμετρία.

- Βασενχόβεν Λ., Ασπρογέρακας Ε., Γιαννίρης Η., Παγώνης Θ., Σαπουντζάκη Κ. (2010). *Χωρική διακυβέρνηση: Θεωρία, ευρωπαϊκή εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας*, Αθήνα: Κριτική
- Γιαννακούρου Γ. (2011). *Χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Γιαουτζή Μ. & Στρατηγέα Α. (2011). *Χωροταξικός σχεδιασμός: Θεωρία και πράξη*, Αθήνα: Εκδ. Κριτική
- Καυκαλάς Γρ. (2004). *Ζητήματα χωρικής ανάπτυξης: Θεωρητικές προσεγγίσεις και πολιτικές*, Αθήνα: Εκδ. Κριτική
- Κυβέλου Στέλλα (2010). *Από τη χωροταξία στη χωροδιαχείριση: Η έννοια του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού και της εδαφικής συνοχής στην Ευρώπη*, Εκδότης: Κριτική
- Μέλισσας, Δ. (2007). *Οι Χρήσεις Γης και το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο*, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Μπεριάτος, Η. & Παπαγεωργίου, Μ. (2010). *Χωροταξία, πολεοδομία, περιβάλλον στον 21ο αιώνα: Ελλάδα – Μεσόγειος*. Εκδότης: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας
- Οικονόμου, Δ. & Πετράκος, Γ. (1999). *Η ανάπτυξη των Ελληνικών πόλεων. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις αστικής ανάλυσης και πολιτικής*, (επιμ.), Αθήνα: Πανεπιστημιακές εκδ. Θεσσαλίας-εκδ. Gutenberg.
- Παπαπετρόπουλος Ανδρέας Δ. (2009). *Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη*, Αθήνα: Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη
- Χριστοφιλόπουλος, Χ. (2005). *Προστασία Πολιτιστικών Αγαθών*, Αθήνα: Δίκαιο & Οικονομία, Π.Ν. Σάκκουλα.

**ΑΞΟΝΑΣ 5: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

ΕΔ-Ε03: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η απόκτηση δομημένης γνώσης σχετικά με τη διαχείριση έργων, αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου αναλύονται όλες οι φάσεις ενός έργου, οι επιμέρους μέθοδοι προγραμματισμού, το κόστος και οι πόροι που είναι αναγκαίοι, αλλά και οι τρόποι διενέργειας των απαιτούμενων ελέγχων. Τα παραπάνω παρουσιάζονται προσαρμοσμένα στις ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε ένα έργο πληροφορικής προορισμένο για το δημόσιο τομέα. Επιπρόσθετα επιδιώκεται η κατανόηση των μεθοδολογιών και τεχνικών διοίκησης έργου και η εξοικείωση των σπουδαστών με το σχεδιασμό, τον έλεγχο και την παρακολούθηση έργου μέσω του εργαλείου MS- Project.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Εισαγωγή στη Διαχείριση Έργου
- Μέθοδοι χρονικού προγραμματισμού έργων:
  - Ανάπτυξη δικτύου έργου
  - Μέθοδος Κρίσιμου Δρόμου (Critical Path Method – CPM)
  - Μέθοδος PERT (Project Evaluation Review Technique)
  - Διάγραμμα GANNT
  - Μέθοδοι προγραμματισμού έργων πληροφορικής
- Κόστος και χρήση πόρων έργου πληροφορικής
- Επιλογή και αξιολόγηση έργου:
  - Ανάλυση κόστους - οφέλους,
  - Ανάλυση κόστους - αποτελεσματικότητας
  - Πολυκριτηριακή αξιολόγηση
- Έλεγχος Έργου

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Burke, R.,(πρόλογος Σέργιος Λαμπρόπουλος) (2002) Διαχείριση Έργου (Project Management – Τεχνικές Σχεδιασμού και Ελέγχου. Αθήνα: Εκδ. Κριτική, 1η έκδοση

Davis, T. (2003), The relationship manager: the next generation of project management. Burlington: Gower Publishing Company, Heerkens, G. (2002), R. Project management. New York : McGraw-Hill.

Hallows, Jolyon (1998), Information Systems Project Management: How to Deliver Function & Value in Information Technology Projects. New York: Amacom

Levine, Harvey, A. (2002) Practical project management: tips, tactics, and tools. New York : John Wiley & Sons Inc.

Lewis, James, P. (2001) Project planning, scheduling and control : a hands-on guide to bringing projects in on time on budget. 3rd ed. Toronto : McGraw-Hill.

Taylor, J. (2004) Managing information technology projects: applying project management strategies to software, hardware, and integration initiatives. New York: Amacom.

Chatfield, C., Johnson, T.D. (2003) Microsoft Project 2013 Step by Step. Microsoft Press.

Howard, B. (2003) Microsoft Project 2013 Plain & Simple. Microsoft Press.

ΕΔ-Ε04: ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η παροχή των γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων που απαιτούνται ώστε οι σπουδαστές να αναλύουν και να επεξεργάζονται δεδομένα, να παράγουν και να παρουσιάζουν πληροφορίες που υποστηρίζουν τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδα λειτουργικού και διοικητικού ελέγχου, καθώς και στην χάραξη στρατηγικών επί θεμάτων που αφορούν στην Δημόσια Διοίκηση, αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Περιγραφική Στατιστική
- Τεχνικές ανάλυσης δεδομένων μέσω περιγραφικών στατιστικών μεθόδων. Περιγραφικά στατιστικά μέτρα
- Παρουσιάσεις δεδομένων με τη βοήθεια πινάκων και διαγραμμάτων
- Έλεγχοι υποθέσεων μέσου, ποσοστού
- Ανάλυση διακύμανσης
- Έλεγχος ανεξαρτησίας
- Συσχέτιση ποσοτικών μεταβλητών. Παραμετρικός συντελεστής γραμμικής συσχέτισης.
- Εισαγωγή στην ανάλυση παλινδρόμησης
- Η έννοια της Απόφασης
- Τα στοιχεία της λήψης απόφασης
- Μοντελοποίηση προβλήματος
- Λήψη Αποφάσεων με ενδεχόμενα άγνωστης πιθανότητας
- Λήψη Αποφάσεων Από Ομάδες Αποφασιζόντων (Group Decision Making)
- Η εξοικείωση με τις βασικές τεχνικές της λήψης αποφάσεων σε περιβάλλοντα ομάδων (Group Decision Making)
- Εισαγωγή στα Συστήματα Λήψης Αποφάσεων (Decision Support Systems)
- Ανάλυση του σκοπού των Συστημάτων Λήψης Απόφασης
- Χαρακτηριστικά των ΣΥΑ
- Παρουσίαση ενός απλού συστήματος Υποστήριξης Αποφάσεων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Agresti, A. (1990) *Categorical Data Analysis*. New York: John Wiley and Sons.

Bartholomew, D.J., Forbes, A.F., McClean, S.I. (1991) *Statistical techniques for manpower planning*. Chichester, UK: 2nd edition. John Wiley and Sons.

Γναρδέλλης, Χ. (2003) *Εφαρμοσμένη Στατιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Γναρδέλλης, Χ. (2006) *Ανάλυση δεδομένων με το SPSS 14.0 for Windows*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Collett, D. (1991) *Modelling Binary Data*. Chapman and Hall, London.

Cox, D.R., Snell, E.J. (1989) *Analysis of Binary Data*, London: 2nd edition. Chapman and Hall..

Draper, N.R., Smith, H. (1966) *Applied Regression Analysis*. New York: John Wiley and Sons.

Everitt, B.S. (1992) *The Analysis of Contingency Tables*. London: 2nd edition. Chapman and Hall.

Hosmer, D.W., Lemeshow, S. (1989) *Applied Logistic Regression*. New York: John Wiley and Sons.

Κολύβα-Μαχαίρα, Φ., Μπόρα-Σέντα Ε. (1998) *Στατιστική*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζήτη.

Kleinbaum, D., Kupper, L., Muller, K., Nizam A. (1998) *Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods*, Third Edition. Duxbury Press, Pacific Grove, CA.

Μαυρομάτης Γ. (1999) *Στατιστικά Μοντέλα και Μέθοδοι Ανάλυσης Δεδομένων*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

McCullagh P. and Nelder J.A. (1989) *Generalized Linear Models*, 2nd edition. Chapman and Hall, London.

Newbold P. (1991) *Statistics for Business and Economics*, Third Edition. Prentice- Hall, London.

Παπαδημηρίου Ι (2005) . *Περιγραφική Στατιστική*. Αθήνα, Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Ott L. (1988) *An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis*, 3rd edition. PWS-KENT Publishing Company, Boston.

Snedecor G. and Cochran W. (1980) *Statistical Methods*, Seventh Edition. The Iowa State University Press, Iowa, U.S.A.

Tukey J.W. (1977) *Exploratory Data Analysis*. Addison-Wesley, Reading , Mass.

Albright (2001), *Data Analysis and Decision Making with Microsoft Excel*, ITPS

Bratko (2000), *Prolog Programming for Artificial Intelligence*, Addison Wesley

- Dewhurst F. (2002), *Quantitative Methods for Business Management*, McGraw-Hill
- Figueria, Greco, Ehrgott (2004), *Multiple Criteria Decision Analysis*, Springer
- Hillier F.S., Lieberman G. J. (1995), *Introduction to Operations Research*, McGraw-Hill International Editions
- Jackson (1999), *Introduction to Expert Systems*, Addison Wesley
- Lapin L. (1994), *“Quantitative Methods for Business Decisions with Cases”*, Harcourt Brace Jovanovich College Publishers
- Wiley J. (2002) *Introduction to Decision Technology*, Liberatoro, Nudick
- Mallach G. E. (1994), *Understanding Decision Support and Expert Systems”* Irwin/McGraw-Hill
- McClave T. J., Benson P. G. (1991), *Statistics for Business and Economics*, Maxwell MacMillan International Editions
- Smith G. S. (2004), *Business Statistics and Decision Making*, Prentice Hall
- Taha H. A. (1992), *Operations Research: An Introduction*, MacMillan
- Turban E. (2004), *Decision Support Systems and Intelligence Systems*, Prentice-Hall
- Wisniewski (2001), *Quantitative Methods for Decision Makers*, Prentice-Hall
- Πραστακος (2000), *Διοικητική Επιστήμη- Λήψη Επιχειρησιακών Αποφάσεων στην Κοινωνία της Πληροφορίας”* Σταμούλης

Στο εργαστήριο θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΕΔ-Ξ01:ΑΓΓΛΙΚΑ

ΕΔ-Ξ02: ΓΑΛΛΙΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ-ΙΣΠΑΝΙΚΑ-ΙΤΑΛΙΚΑ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η συνέχεια και ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων, χρηστικού και επαγγελματικού τύπου, σε θέματα, που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων της σχολής, με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας και τη χρήση ορολογίας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται :

- με τον προγραμματισμό δραστηριοτήτων και την επεξεργασία ιδεών μέσω βιωματικών μεθόδων εκπαίδευσης.
- με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας χρηστικού και επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λ.π.)
- με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης, με εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Το πρόγραμμα σπουδών των Ξένων Γλωσσών στην Ειδική Φάση διαρθρώνεται σε θεματικές ενότητες που αποτελούνται από θέματα που θα είναι απαραίτητα για τη μετέπειτα καριέρα των σπουδαστών στη Δημόσια Διοίκηση όπως θέματα Οικονομίας, Δημόσιας Διοίκησης και Πολιτικής, Νομικής, Εκπαίδευσης, Πολιτισμού.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται προέρχεται από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Είναι κατάλληλα σχεδιασμένο και διαμορφωμένο από τους εισηγητές σύμφωνα πάντα με το επίπεδο γλωσσομάθειας των εκπαιδευομένων.

Πρακτική Εκπαίδευση

Η Πρακτική Εκπαίδευση πραγματοποιείται κατά την Ειδική Φάση Σπουδών σε υπηρεσιακές μονάδες - πιλότους, που καθορίζονται κατόπιν εισήγησης της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. Με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και σύμφωνα με όσα προβλέπει ο Οργανισμός του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. ορίζονται ο Συντονιστής, καθώς και οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι της Πρακτικής Εκπαίδευσης, οι οποίοι αναλαμβάνουν τον συντονισμό και τον σχεδιασμό του Προγράμματος Πρακτικής Εκπαίδευσης. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο Συντονιστής, καθώς και οι Οργανωτικοί Υπεύθυνοι της Πρακτικής Εκπαίδευσης, οι οποίοι αναλαμβάνουν τη διοικητική και οργανωτική υποστήριξη του Προγράμματος Πρακτικής Εκπαίδευσης. Για κάθε εκπαιδευόμενο ορίζονται ένας Εκπαιδευτής και ο αναπληρωτής αυτού, οι οποίοι επιλέγονται από το Μητρώο Εκπαιδευτών Πρακτικής Εκπαίδευσης.

Οι εκπαιδευόμενοι παρουσιάζουν θέμα άρρηκτα συνυφασμένο με την τρέχουσα επικαιρότητα, αλλά και την εμπειρία που απέκομισαν και το έργο που επιτέλεσαν στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Πρακτικής Εκπαίδευσης, το οποίο και παρουσιάζουν ενώπιον των λοιπών εκπαιδευομένων του οικείου κλιμακίου κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης.

Ο Εκπαιδευτής καταρτίζει το Πρόγραμμα Πρακτικής Εκπαίδευσης του εκπαιδευομένου. Ο εκπαιδευόμενος έχει την ευθύνη να αποστείλει στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. το Πρόγραμμα Πρακτικής Εκπαίδευσης σε χρονικό διάστημα δέκα (10) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία τοποθέτησης στην υπηρεσία που πραγματοποιεί την Πρακτική του Εκπαίδευση.

Οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Πρακτικής Εκπαίδευσης υποβάλλουν εισήγηση προς το Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. σχετικά με τις υπηρεσίες στις οποίες οι σπουδαστές διατίθενται για την Πρακτική τους Εκπαίδευση. Οι προτάσεις που διαμορφώνονται, διαβιβάζονται στις οικείες υπηρεσίες για την έκδοση της απόφασης τοποθέτησης των εκπαιδευομένων και ορισμού των εκπαιδευτών τους.

Με απόφαση του Διευθυντή, ορίζεται η κατανομή των σπουδαστών ανά Επιστημονικά Υπεύθυνο της Πρακτικής Εκπαίδευσης ο οποίος επικουρεί και αξιολογεί ενδιάμεσα την πρόοδο που πραγματοποιείται. Επισημαίνει και συνδράμει στην αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσκολιών συνεργασίας με τον εκπαιδευτή και αναδεικνύει δυνατότητες βελτίωσης της Πρακτικής Εκπαίδευσης του σπουδαστή.

Παράλληλα, με την ίδια απόφαση, ορίζεται η κατανομή των σπουδαστών ανά Οργανωτικά Υπεύθυνο της Πρακτικής Εκπαίδευσης, ο οποίος αξιολογεί ενδιάμεσα τις συνθήκες και τους όρους με τους οποίους πραγματοποιείται η Πρακτική Εκπαίδευση, όπως η διαθέσιμη υλικοτεχνική υποδομή, η διοικητική ένταξη του σπουδαστή, οι εργασιακές συνθήκες, η τήρηση του ωραρίου και η ενημέρωση του παρουσιολογίου, και αναδεικνύει δυνατότητες βελτίωσης της Πρακτικής Εκπαίδευσης του σπουδαστή.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση της Πρακτικής Εκπαίδευσης αποτυπώνεται σε φόρμες που συμπληρώνονται ανά επίσκεψη και συγκεντρωτικές εκθέσεις ανά σπουδαστή, που κατατίθενται στο Τμήμα Συντονισμού Διοικητικού και Εκπαιδευτικού Έργου, προκειμένου να είναι διαθέσιμες στην αρμόδια επιτροπή κατά την εξέταση της Πρακτικής Άσκησης.

Οι εκπαιδευόμενοι επικοινωνούν με τους Επιστημονικούς Υπευθύνους και τους Οργανωτικά Υπευθύνους Πρακτικής Εκπαίδευσης για την επίλυση τυχόν ζητημάτων που αναφύονται κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Εκπαίδευσης.

Μέσα σε χρονικό διάστημα πέντε (5) εργασίμων ημερών από τη λήξη της Πρακτικής Εκπαίδευσης υποβάλλονται στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α.:

- Από τον Εκπαιδευτή:

- Το Έντυπο Αξιολόγησης του εκπαιδευομένου.

- Από τον εκπαιδευόμενο:

- Το έντυπο Αξιολόγησης Πρακτικής Εκπαίδευσης.
- Η έκθεση Πρακτικής Εκπαίδευσης.
- Τον φάκελο του θέματος Πρακτικής Εκπαίδευσης.

Η αξιολόγηση της Πρακτικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνει:

- (α) την αξιολόγηση, από τη διμελή επιτροπή Πρακτικής Εκπαίδευσης, της έκθεσης/φακέλου του θέματος Πρακτικής Εκπαίδευσης κάθε εκπαιδευομένου και
- (β) την αξιολόγηση κάθε εκπαιδευομένου από τον Εκπαιδευτή του.

Β΄ Κύκλος Εξειδίκευσης

Ο Β΄ Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης περιλαμβάνει σεμινάρια, μαθήματα, εργαστήρια, ημερίδες, διαλέξεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις και άλλες δραστηριότητες.

Τα εργαστήρια τα οποία αξιολογούνται μέσω ομαδικών εργασιών είναι η περαιτέρω εμπάθυνση και εμπλουτισμός γνώσεων σε επιμέρους θεματικά πεδία, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων, η οποία συνίσταται στην εκπόνηση συλλογικών εργασιών / ασκήσεων, στην παρουσίαση και υποστήριξή τους και στη συμμετοχή τους στο διάλογο που προκύπτει.

Η διδακτική ώρα κάθε μαθήματος ή εργαστηρίου ορίζεται σε πενήντα (50΄) λεπτά.
Η κλίμακα βαθμολογίας για κάθε μάθημα, εργαστήριο, σεμινάριο ή εργασία ορίζεται από το ένα (1) έως το δέκα (10). Ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή/και να ορίζεται με ακρίβεια μέχρι δύο (2) δεκαδικά ψηφία.

Αναβαθμολόγηση μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και εργασιών δεν επιτρέπεται, ενώ διόρθωση βαθμού επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα και ύστερα από σχετικό έγγραφο του αρμόδιου διδάσκοντος και απόφαση του Διευθυντή της ΕΣΔΔΑ.

Η βαθμολογία των μαθημάτων, εργαστηρίων, σεμιναρίων και εργασιών της κοινής φάσης, καταχωρίζεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΚΔΔΑ και τον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο κάθε εκπαιδευομένου, ανακοινώνεται με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Σχολής. Η ενημέρωση των εκπαιδευομένων σχετικά με τη βαθμολογία δύναται να παρέχεται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ Β΄ ΚΥΚΛΟΥ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Β΄ ΚΥΚΛΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (3 μήνες)		
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ / ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΩΡΕΣ
ΑΞΟΝΑΣ 1: ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ		
ΕΔ-Μ11	Η ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	32
ΕΔ-Μ12	ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ *	29
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		61
ΑΞΟΝΑΣ 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		
ΕΔ-Μ13	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	20
ΕΔ-Μ14	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	17
ΕΔ-Μ15	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ *	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		57
ΑΞΟΝΑΣ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ		
ΕΔ-Ε05	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΝ	21
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		21
ΑΞΟΝΑΣ 4: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ		
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ		
ΕΔ-Μ16	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		20
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
ΕΔ-Μ17	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		20
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
ΕΔ-Μ18	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	20
ΕΔ-Μ19	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ *	23
ΕΔ-Μ20	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		63
ΕΔ-Ε06	ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΑΠΤΕΤΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	30
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		30
ΑΞΟΝΑΣ 5: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ		
ΕΔ-Ε07	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΠΕ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	20
ΕΔ-Ε08	ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ *	20
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		40
ΑΞΟΝΑΣ 6: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		
ΕΔ-ΞΓ03	ΑΓΓΛΙΚΑ	52
ΕΔ-ΞΓ04	ΓΑΛΛΙΚΑ – ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ – ΙΣΠΑΝΙΚΑ – ΙΤΑΛΙΚΑ	
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		52
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		364

* Στο μάθημα/εργαστήριο θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 1:
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΕΔ-Μ11: Η ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοικείωση των σπουδαστών/στριων με τα ζητήματα συγκρότησης και λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), τόσο στον ιστορικό χρόνο, όσο και σήμερα, μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας, αποτελεί το σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Ειδικότερα, παρέχονται εφαρμοσμένες γνώσεις για τις κύριες διαδικασίες παραγωγής των Ευρωπαϊκών Ενωσιακών δημόσιων πολιτικών και αναλύεται η συμβολή των επιμέρους θεσμικών φορέων δράσης (εθνικών και ενωσιακών, δημόσιων και ιδιωτικών), καθώς και των μεταξύ τους σχέσεων στην ανάπτυξη των πολιτικών αυτών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον ρόλο της δημόσιας διοίκησης σε όλες τις φάσεις και στάδια της Ενωσιακής πολιτικής/νομοπαραγωγικής διαδικασίας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ιστορικά προλεγόμενα
- Δημιουργία και εξέλιξη του Ενωσιακού θεσμικού και πολιτικού συστήματος
- Σχέσεις κράτους και ΕΕ (θεσμική αυτονομία, Ενωσιακή αρμοδιότητα)
- Θεσμικό σύστημα της ΕΕ. Επιπτώσεις στην οργάνωση και λειτουργία του κράτους.
- Δίκαιο της Ένωσης (πηγές, αρχές και ένδικη προστασία)
- Λήψη της απόφασης: διαμόρφωση της πολιτικής και της νομοθεσίας
- Υλοποίηση της πολιτικής σε Ενωσιακό και Εθνικό επίπεδο
- Ενσωμάτωση και εφαρμογή του Ενωσιακού δικαίου στην Ελλάδα: νομικές και διοικητικές διαστάσεις
- Πολιτικές της Ένωσης
- Μελέτες περίπτωσης του Ενωσιακού συστήματος λήψης των αποφάσεων: το παράδειγμα της Ελλάδας
- Σύγκλιση, απόκλιση, εξευρωπαϊσμός των διοικητικών συστημάτων

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Hix, S. (2009), *Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Nugent, N. (2012), *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα: Σαβάλλα.
- Versluis, E. van Keulen, M., Stephenson P (2011), *Analyzing the European Union Policy Process*, Palgrave, Macmillan, Basingstoke.
- Κανελλόπουλος, Π. Ι. (2010), *Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Σάκκουλα.
- Μαραβέγιας Ν., (επιμ.) (2008), *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση : Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Αθήνα: Θεμέλιο.
- Πασσάς, Α., Τσέκος, Θ. (επιμ.) (2009), *Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Η Ελληνική εμπειρία*, Αθήνα: Παπαζήση.

- Πασσάς, Α. Γ. (2012), *Η εθνική δημόσια διοίκηση στην ευρωπαϊκή ενωσιακή πολιτική διαδικασία*, Αθήνα: Παπαζήση.
- Σπανού, Κ. (2001), *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα: Παπαζήση.

ΕΔ-Μ12: ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξοκείωση των σπουδαστών/στριών με τη διαδικασία ελέγχου νομιμότητας και επιθεώρησης της διοικητικής δράσης, που διεξάγεται προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω μαθήματος. Ειδικότερα, επιδιώκεται η κατανόηση του πλαισίου άσκησης ελέγχου, μέσω της παρουσίασης των μορφών, των ειδών, των αρχών και των μηχανισμών ελέγχου, καθώς και της εκπόνηση σχετικών μελετών περίπτωσης.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Έλεγχος διοικητικής δράσης
- Μορφές ελέγχου:
  - Κοινοβουλευτικός
  - Δικαστικός (Διοικητικά δικαστήρια, ΣτΕ, Ελεγκτικό Συνέδριο)
  - Διοικητικός (ιεραρχικός έλεγχος, διοικητική εποπτεία, διοικητικές προσφυγές, αναφορές)
  - Ενδιάμεσος
- Είδη ελέγχου:
  - Νομιμότητας
  - Σκοπιμότητας
  - Προληπτικός
  - Κατασταλτικός
  - Προσωπικός
  - Λειτουργικός
- Αρχές και ελεγκτικοί μηχανισμοί διοικητικού ελέγχου:
  - Εθνικός Συντονιστής κατά της Διαφθοράς
  - Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές
  - ΣΕΕΔ
  - Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης
  - Υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου
  - Ιδιαίτερα σώματα και υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου
  - Ελεγκτής νομιμότητας/Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- Καταπολέμηση της διαφθοράς
- Μελέτες περίπτωσης ελέγχου διοικητικής δράσης

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κουράκης, Ν. (2013), *Η δωροδοκία από την άποψη της αντεγκληματικής πολιτικής, με ιδιαίτερη έμφαση στις Συστάσεις προς την Ελλάδα της Επιτροπής (Ομάδας Κρατών) για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO)*, Αθήνα: Ποινικά Χρονικά, 561.

- Κουτσούκη, Κ. και Σκλιά, Π. (2009), *Διαφθορά και Σκάνδαλα στη Δημόσια Διοίκηση και την Πολιτική*, Αθήνα: Σιδέρη, 313.
- Λιαδή, Μ. (2010), *Ο διαμεσολαβητικός ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στην καταπολέμηση της διαφθοράς στη Δημόσια Διοίκηση*, Αθήνα: Ανεξάρτητη Αρχή, 9.
- Μάρκοβιτς, Ι., Δουλαδέρης, Π., Ελευθεριάδης, Π., *Η καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς – Ελεγκτικοί Μηχανισμοί*, Αθήνα: ΕΚΔΔΑ-ΙΝΕΠ.
- Μακρυδημήτρης, Α., Πραβίτα, Μ.-Η. (2011), *Διοικητικός κώδικας, Συλλογή νομοθεσίας για τη Δημόσια Διοίκηση*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Μπέσιλα – Μακρίδη, Ε. (2010), *Έλεγχος της διοίκησης: Το δικαίωμα της αναφοράς στις αρχές - Οι ανεξάρτητες Αρχές (Ν. 3051/2002) - Ο Συνήγορος του Πολίτη*, Τόμος Α, Αθήνα: Σάκκουλα.
- Μπέσιλα – Μακρίδη, Ε. (2006), *Έλεγχος της διοίκησης: Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης - Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης - Συντακτικό Όργανο Επιθεώρησης & Ελέγχου*, Τόμος Β, Αθήνα: Σάκκουλα.
- Μπιτζιλέκη, Ν.Ε. (2001), *Υπηρεσιακά εγκλήματα*, Αθήνα: Σάκκουλα.
- Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2010), *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Τάχος, Α. (2005), *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Φυτράκης, Ε. (2010), *Τα ελεγκτικά σώματα της διοίκησης*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Διεθνές Συνέδριο: Αθήνα, 22-23 Οκτωβρίου 1999, (2001), *Καταπολέμηση της διαφθοράς των κρατικών λειτουργιών και υπαλλήλων*, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Ετήσιες Εκθέσεις ΓΕΔΔ-ΣΟΕΕ.
- Ετήσιες Εκθέσεις ΣΕΕΔΔ.

Θεσμικό Πλαίσιο:

- Ν.2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'/09.03.1999), *Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις*, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και ισχύει.
- Ν.3074/2012 (ΦΕΚ 296 Α'/04.12.2002, *Γενικός Επιθεωρητής Δημοσίας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις*, όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει.

Ιστοσελίδες:

Επίσημος δικτυακός τόπος της Ομάδας Κρατών κατά της Διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (Group of States against Corruption)

ΟΟΣΑ, Διαφθορά στο Δημόσιο Τομέα, www.oecd.org/gov/ethics/

ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΕΛΛΑΣ, www.transparency.gr

Συνήγορος του Πολίτη, www.synigoros.gr

Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, www.gedd.gr

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 2:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΕΔ-Μ13: ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα έχει σκοπό να αναλύσει την έννοια της δημόσιας και της κοινωφελούς περιουσίας και το νομικό καθεστώς που τις διέπει. Επιπλέον, το μάθημα στοχεύει στην ανάλυση των μεθόδων και του τρέχοντος προγράμματος αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας, καθώς και να αναδείξει τον εποπτικό ρόλο του Κράτους επί των διαδικασιών εκκαθάρισης και διαχείρισης της κοινωφελούς περιουσίας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Φύση, διαδικασίες προέλευσης και χαρακτήρας της δημόσιας & κοινωφελούς περιουσίας
  - Τα εκτός συναλλαγής δημόσια κοινόχρηστα κτήματα
  - Τα εκτός συναλλαγής δημόσια κτήματα που εξυπηρετούν δημόσιους, δημοτικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς
  - Η αιγιαλίτιδα ζώνη και η υφαλοκρηπίδα
  - Η ιδιωτική περιουσία του κράτους
  - Η κοινωφελής περιουσία
- Νομικό καθεστώς που διέπει τη δημόσια και την κοινωφελή περιουσία
- Μέθοδοι αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας
- Το τρέχον πρόγραμμα αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας στην Ελλάδα
  - Στόχοι
  - Θεσμική οργάνωση
  - Κρίσιμα ζητήματα
  - Αποτελέσματα
- Η συμβολή της κοινωφελούς περιουσίας (εθνικά κληροδοτήματα) στη διαμόρφωση του σύγχρονου Ελληνικού Κράτους
- Εποπτεία του Κράτους επί των κοινωφελών περιουσιών
  - Τα όρια του ελέγχου
  - Θεσμική οργάνωση
  - Αποτελέσματα

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

- Ν.3965/2011 (ΦΕΚ 113 Α'/18-5-2011): *Αναμόρφωση πλαισίου λειτουργίας Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, σύσταση Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας και άλλες διατάξεις.*
- Ν. 4182/13 (ΦΕΚ 185 Α'/10-9-2013): *Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις.*

- Ν. 4062/12 (ΦΕΚ 70 Α'/30-3-2012): Αξιοποίηση του πρώην Αεροδρομίου Ελληνικού - Πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ - Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/28/ΕΚ) - Κριτήρια Αειφορίας Βιοκαυσίμων και Βιορευστών (Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/30/ΕΚ).

ΕΔ-Μ14: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η κατανόηση εκ μέρους των σπουδαστών της κλασσικής και σύγχρονης προβληματικής για το ρόλο του κράτους στην οικονομία και τις αγορές και για τα όρια των αγορών αποτελεί τον κατεξοχήν σκοπό του μαθήματος. Έμφαση θα δοθεί στη ρυθμιστική πολιτική ανταγωνισμού και στη σύγκριση ρυθμιστικών πολιτικών (τηλεπικοινωνιών, ενέργειας κ.ά) σε επίπεδο Ε.Ε. και σε εθνικό επίπεδο. Για την Ελλάδα τέλος, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις ρυθμιστικές αρχές.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ρυθμιστικός ρόλος του κράτους και αγορές
  - Προβλήματα δημοσίων επιχειρήσεων
  - Ιδιωτικοποιήσεις
  - Απελευθέρωση αγορών
- Φυσικά μονοπώλια και η λογική της κλαδικής ρυθμιστικής πολιτικής
- Πολιτική ανταγωνισμού
  - Σκοποί
  - Κατηγορίες μέτρων πολιτικής ανταγωνισμού
- Πολιτική ανταγωνισμού στην Ε.Ε. και στην Ελλάδα
- Ρυθμιστικές πολιτικές και τηλεπικοινωνίες
- Ρυθμιστικές πολιτικές και ενέργεια
- Ρυθμιστικές πολιτικές και ύδρευση
- Ρυθμιστικές πολιτικές και μεταφορές

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βέττας, Ν., Κατσουλάκος, Γ., (2004), Τα οικονομικά των ρυθμιστικών παρεμβάσεων σε αγορές με μονοπωλιακή δύναμη, Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Γουλιέλμος, Α., Λεκάκου, Μ., Πάλλης, Αθ., Χλωμούδης, Κ., Παπαδημητρίου, Ευ., Τσελέντης, Β., Μητσόπουλος, Μ., Τασσόπουλος, Ε., Θεοδωρόπουλος, Σ., επιμέλεια: Σωτήρης Θεοδωρόπουλος, (2007), Ειδικά θέματα ρυθμιστικής πολιτικής, Αθήνα: Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.
- ECN Working Group Cooperation Issues And Due Process, *Decision-Making Powers Report*, 31 October 2012.

ΕΔ-Μ15: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η κατανόηση των τρόπων με τους οποίους η φορολογική πολιτική μπορεί να επηρεάσει την ευημερία μιας κοινωνίας, αποτελεί τον σκοπό του μαθήματος. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται τι είναι φορολογική πολιτική, με ποιο τρόπο μπορεί να επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, πώς μπορεί να συμβάλλει στη μείωση των οικονομικών ανισοτήτων και πώς συνδέεται με την οικονομική αποτελεσματικότητα και τη δικαιοσύνη. Επιπλέον, εξετάζονται διάφορα εργαλεία φορολογικού ελέγχου και αξιολογούνται ως προς την αποτελεσματικότητά τους.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Βασικές έννοιες του φορολογικού συστήματος
  - Τι είναι φορολογία (φορολογική βάση, μονάδα, συντελεστής)
  - Γιατί επιβάλλονται φόροι (βασικές κατηγορίες, φοροδιαφυγή – αποφυγή, επιπτώσεις)
  - Δομή του ελληνικού φορολογικού συστήματος
  - Κατηγορίες Φόρων
- Φορολογική Πολιτική και Οικονομική Ανάπτυξη
  - Τι είναι φορολογική πολιτική
  - Στόχοι
  - Φορολογική πολιτική και οικονομική αποτελεσματικότητα
- Φορολογική Πολιτική και Δικαιοσύνη
  - Τι είναι άριστη φορολογία
  - Κριτήρια Φορολογικού Σχεδιασμού
  - Φορολογική πολιτική και αναδιανομή εισοδήματος
- Εργαλεία Φορολογικού Ελέγχου
  - Δίκτυο Ελεγκτικών Μηχανισμών
  - Η χρήση των ΤΠΕ στον φορολογικό έλεγχο

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Collignon, Stefan, (2012), *Fiscal policy rules and the sustainability of public debt in Europe* in *International economic review*, v. 53, n. 2, May, p. 539-567.
- Γεωργακόπουλος, Θ., Πάσχος, Π., (2003), *Εισαγωγή στη Φορολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Τάτσος, Ν., (2012), *Θεωρία των Φόρων και Φορολογική Πολιτική*, Αθήνα: Κριτική.

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιαμέση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΕΔ-Ε05: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το εργαστήριο έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση γνώσεων και δεξιοτήτων των σπουδαστών σε θέματα επικοινωνίας, συνεργασίας, διαχείρισης κρίσεων, συγκρούσεων ώστε να είναι ικανοί/ές να επικοινωνούν και να συνεργάζονται αποτελεσματικά με συναδέλφους, στελέχη της ΕΣΔΔΑ ή άλλων υπηρεσιών και πολίτες (κατά περίπτωση), να διαχειρίζονται αποτελεσματικά έκτακτες καταστάσεις με κοινωνική υπευθυνότητα, επαγγελματισμό και ενσυναίσθηση.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- **ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ**
  - Λεκτική-μη λεκτική επικοινωνία,
  - Γλώσσα του σώματος
  - Ενεργητική Ακρόαση
- **ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ**
  - Αυτοεπίγνωση
  - Ενσυναίσθηση
  - Αυτορρύθμιση
  - Παρακίνηση
  - Κοινωνικές Δεξιότητες
- **ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΝ**
  - Μορφές και τρόποι αντιμετώπισης κρίσεων στο εργασιακό περιβάλλον
  - Αντιμέτωπιση και διαχείριση άγχους(στρες) (και σε συνθήκες «κρίσης»)
  - Αποτελεσματική Διαχείριση του Χρόνου
- **ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**
  - Λήψη αποφάσεων (και σε καταστάσεις «κρίσης»)
  - Αναγνώριση, Επιβράβευση

Όλες οι ενότητες θα ενσωματώνουν βιωματικές ασκήσεις και μελέτες περίπτωσης

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Covey S.R., Merrill A.R., Merrill R.A. (2001). *Πρώτα τα Βασικά*, μτφ. Φαλδαμής Γ., Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Fisher R., Ury, W., Patton B. (2011). *Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In*, Penguin Books.

Goleman D (2009). *Η συναισθηματική νοημοσύνη στο χώρο εργασίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Μπουραντάς Δ. (2002). *Μάνατζμεντ*, Αθήνα: Μπένος.

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία θα δοθεί κατά τη διάρκεια των μαθημάτων

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΔ-Μ16: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η θεωρητική ή/και εμπειρική προσέγγιση ορισμένων βασικών θεσμικών και κοινωνικο-πολιτικών διαστάσεων της κοινωνικής πολιτικής, με έμφαση στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης και της κοινωνικής πρόνοιας. Ειδικότερα μάθημα επικεντρώνεται στη θεσμική και κοινωνικοπολιτική ανάλυση των βασικών τεχνικών κοινωνικής προστασίας σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, ειδικότερα των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας ως θεσμών που συνθέτουν ένα κύριο άξονα κατοχύρωσης του Κοινωνικού Κράτους.

Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών για τους θεσμούς, τους κανόνες και τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις στους τομείς κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας καθώς και με την ανάδειξη των τεχνικών οργάνωσης & λειτουργίας και οικονομικής διαχείρισης των πολιτικών ασφάλισης και πρόνοιας. Παράλληλα επιχειρείται η ολοκληρωμένη παρουσίαση των πιο σημαντικών έργων της ελληνικής αλλά και διεθνούς βιβλιογραφίας για τις προοπτικές εξέλιξης, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα σχεδιασμού, οργάνωσης, οικονομικών και εν γένει μανάτζμεντ των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Βασικές αρχές και διαστάσεις του θεσμού της κοινωνικής προστασίας και του κράτους πρόνοιας
- Παραδοσιακές και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την τυποποίηση και το περιεχόμενο του θεσμού
- Τα μοντέλα κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα
  - Ιστορική εξέλιξη και κατοχύρωση του θεσμού της κοινωνικής ασφάλειας
  - Οι πηγές του ελληνικού δικαίου κοινωνικής ασφάλισης
  - Τυποποίηση των ασφαλιστικών παροχών
  - Χορήγηση και διεκδίκηση ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών
  - Τεχνικές οργάνωσης και διοίκησης ασφαλιστικών φορέων
  - Οικονομική διαχείριση ασφαλιστικών φορέων
- Σύστημα κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα
  - Ιστορική εξέλιξη και πηγές δικαίου προνοιακών φορέων
  - Τυποποίηση των προνοιακών παροχών και υπηρεσιών
  - Χορήγηση και διεκδίκηση ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών
  - Τεχνικές οργάνωσης και διοίκησης ασφαλιστικών και προνοιακών φορέων
  - Οικονομική διαχείριση προνοιακών φορέων
- Προοπτικές εξέλιξης των θεσμών κοινωνικής προστασίας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- Προτάσεις αναθεώρησης και μεταρρύθμισης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμίτσης Γ., (2001), Το Ελληνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης, ΓΓΚΑ, Αθήνα
- Αμίτσης Γ., (2001), Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής Πρόνοιας, Αθήνα: Παπαζήσης
- Barr, N, (2001), The Welfare State as Piggy Bank, Information, Risk, Uncertainty and the role of the State, OUP, κεφ 7
- Κοντιάδης Ξ., (2004), Συνταγματικές εγγυήσεις και θεσμική οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας, Αθήνα-Κομοτηνή:Σάκουλα
- Λυμπεράκη Α. και Τήνιος, Π. 2012, 'Το κοινωνικό κράτος ("επίσημο" και "άτυπο"): οι μεταρρυθμίσεις που ΔΕΝ έγιναν και η κρίση', σε Τράπεζα Ελλάδος, Κοινωνική πολιτική και κοινωνική συνοχή στην Ελλάδα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης, σελ 121-148, Τράπεζα Ελλάδος, Ιούνιος 2012, [http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Συνοχή.pdf](http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Κοινωνική_Πολιτική_και_Κοινωνική_Συνοχή.pdf)
- Μασσαγγάνης, Μ. (2012), Η κοινωνική πολιτική σε δύσκολους καιρούς, Αθήνα: Κριτική., κεφ 5,6
- Σακελλαρόπουλος Θ, (Επιμ.) (2011), Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα: Διόνικος.
- Spricker, P. (2004), Το Κράτος Πρόνοιας: Μια γενική θεωρία, Διόνικος, Αθήνα, σελ.79-106, 201-222 και 249-267.
- Τήνιος, Πλ., (2010), Ασφαλιστικό: Μια μέθοδος ανάγνωσης, Αθήνα: Κριτική, κεφ 2,, 12, 14 επίμετρο
- Τήνιος Π, (2013), Συντάξεις και οικονομία μετά το Μνημόνιο: Προς μια στρατηγική διασποράς του κινδύνου, Παρατηρητήριο για την Κρίση, ΕΛΙΑΜΕΠ Ερευνητικό κείμενο 1, Απρίλιος
- Φερώνας Α. (2013), Η Κοινωνική Διάσταση της Ευρώπης 2020. Ρητορική και Πραγματικότητα, Ηλεκτρονικό Περιοδικό της Επιστημονικής Εταιρίας Κοινωνικής Πολιτικής, τευχ. 1.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΔ-Μ17: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές σε θέματα Καινοτομίας, Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης και να αναδείξει τη σύνδεση της οικονομίας της γνώσης, της έρευνας και της καινοτομίας με την ανάπτυξη των περιφερειών. Δίνεται έμφαση στις πολιτικές Έρευνας, Τεχνολογίας, Καινοτομίας σε Περιφερειακό, Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή στην έννοια της καινοτομίας και τη διαχείρισή της

Βασικές έννοιες και ορισμοί της τεχνολογίας, της εφεύρεσης, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας. Διαχείριση της Καινοτομίας μέσω της διαχείρισης της Γνώσης και της Εκπαίδευσης, Εθνικά και Περιφερειακά Συστήματα καινοτομίας.

Επιχειρηματικότητα και καινοτομία

Έννοια και είδη της επιχειρηματικότητας. Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων, Τεχνολογικές Συστάδες Επιχειρήσεων, Συστάδες Επιχειρήσεων Γνώσης .

Καινοτομία και Ανταγωνιστικότητα

Σχέση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Δημιουργικότητα και Καινοτομία στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Ο ρόλος του δημόσιου τομέα στην προώθησή της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας.

Οικονομία της γνώσης, της έρευνας και της καινοτομίας και ανάπτυξη των πόλεων και των περιφερειών

Έρευνα και Καινοτομία για Έξυπνη Εξειδίκευση. Εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση. Η περιφερειακή διάσταση στην ανάπτυξη καινοτομίας. Δείκτες Μέτρησης Καινοτομίας σε Περιφερειακό Επίπεδο.

Παραδείγματα πόλεων και περιφερειών που βασίζουν την ανάπτυξή τους στην έρευνα, στην τεχνολογική καινοτομία, στις εταιρείες έντασης γνώσεων και τεχνολογίας, στην τεχνολογική υποδομή και στα δίκτυα γνώσης και πληροφόρησης. Τεχνολογικές συνοικίες, επιστημονικά πάρκα και των τεχνοπόλεις, καινοτόμες περιφέρειες, και ευφυείς πόλεις. Μοντέλα καινοτόμων περιοχών (συνοικίες, τεχνοπόλεις, περιφέρειες), μοντέλα διαδικασιών ανάπτυξης καινοτομίας (ανάπτυξη νέων προϊόντων, προώθηση και υποστήριξη τεχνοβλαστών (spin-offs), σχέσεις παραγωγών - προμηθευτών, τεχνολογική συνεργασία).

Πολιτικές Έρευνας, Τεχνολογίας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

Πολιτικές καινοτομίας μέσα από μελέτες περίπτωσης από την Ευρώπη και την Ελλάδα - Εθνικές Πολιτικές Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης-Εθνικές πολιτικές Καινοτομίας-Ευρωπαϊκός χάρτης έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης –Μοντέλα πολιτικών έρευνας και ανάπτυξης-Μοντέλα πολιτικών καινοτομίας-Ανάλυση εφαρμογών περιπτώσεων. Διαμεσολαβητές Καινοτομίας στην Ελλάδα. Μεταφορά πολιτικών από μία περιφέρεια στην άλλη.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Asheim, B., Boshma, R & Cook, P. (2011). "Constructing regional advantage: platform policies based on related variety and differentiated regional bases", *Regional Studies*, 45(7): 893-904.
- Cooke, P. (2001). "Regional systems of innovation" *Industrial and Corporate Change*, Vol. 4. No 4.
- Cortright, J. (2001). "New growth theory, technology and learning", *Reviews of Economic Development Literature and Practice*, No 4, US Economic Development Administration.
- Hart, D.A. (2000). *Innovation clusters: Key concepts*, Department of Land Management and Development, and School of Planning Studies, The University of Reading, United Kingdom.
- Dominique Foray, Paul A. David, Bronwyn Hall (2009). *Smart Specialisation – The Concept*, Knowledge Economists Policy Brief No9
- ΕΕ (2011) *Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη*, COM(2010) 2020 τελικό
- ΕΕ (2011) *Ένωση καινοτομίας. Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020*, SEC(2010) 1161
- ΕΕ (2013) *Στρατηγικές Ερευνας και Καινοτομίας 2014-2020*.
- Καραγιάννης Η. & Μπακούρος Ι. (2010). *Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα Θεωρία – Πράξη*. Εκδ. Σοφία
- Καρυδάς, Ι. (2007). *Ψηφιακές πόλεις*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση
- Κάστελς, Μ. (2005). *Ο γαλαξίας του διαδικτύου*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Κομνηνός Ν. (2004) 'Περιφέρειες αριστείας στην Ευρώπη: Το νέο πρότυπο περιφερειακής ιεραρχίας και ανάπτυξης', στο Καυκαλάς Γ. (επιμ.) *Ζητήματα Χωρικής Ανάπτυξης*, Αθήνα, εκδόσεις Κριτική, σσ. 73-106.
- Κομνηνός Ν. (2000) Η καινοτομία είναι νησί, στο Ανδρικοπούλου και Καυκαλάς Γ. (2000), *Ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος*, Αθήνα, Θεμέλιο.
- Κομνηνός, Ν. (198). *Καινοτόμος Περιφέρεια*. Εκδ. Δάρδανος
- Κομνηνός Νίκος, (1993). *Τεχνοπόλεις και στρατηγικές ανάπτυξης στην Ευρώπη*. Εκδ. Δάρδανος
- Κριεμάδης, Θ. (2012). *Η καινοτομία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Morgan, K. (2007) *The Learning Region: Institutions, Innovation and Regional Renewal*, *Regional Studies*, Vo. 41: 1, pp.147 –159.
- Πιτερόπουλος, Π. (2008). *Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία & Business Clusters*. Αθήνα: Εκδ. Σταμούλης
- Σεφερτζή, Ε., Κυργιαφίνη, Λ. & Κομνηνός, Ν. (2001). *Τεχνολογίες ανάπτυξης καινοτομίας*. Εκδότης: GUTENBERG
- White M. & Bruton G.(2010). *Η στρατηγική διαχείριση της τεχνολογίας και της καινοτομίας*. Αθήνα: Κριτική

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙΙ: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΔ-Μ18: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η δημιουργία γνωστικού υπόβαθρου των σπουδαστών/στριών σε περιβαλλοντικά θέματα και η ανάδειξη της σημαντικής θέσης που το «περιβάλλον» οφείλει να κατέχει στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας, αποτελώντας βασική παράμετρο διαμόρφωσης όλων των τομεακών και περιφερειακών πολιτικών.

Στόχος είναι η απόκτηση βασικών γνώσεων όσον αφορά τις έννοιες, αρχές και κατευθύνσεις στο πεδίο του περιβάλλοντος και την παρακολούθηση της εξέλιξης των αντιλήψεων για το περιβάλλον. Επιχειρείται ακόμη, η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τις περιβαλλοντικές πολιτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και τις διαδικασίες διαμόρφωσης τους, καθώς και η κατανόηση των βασικών αξόνων του δικαίου του περιβάλλοντος στην Ελλάδα.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Βασικές έννοιες, αρχές και κατευθύνσεις στο θεματικό πεδίο του περιβάλλοντος, Η διεθνοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής - Παγκοσμιοποίηση, κράτος, επιχειρήσεις, περιβάλλον - Διεθνείς οργανισμοί και περιβαλλοντικές ΜΚΟ
- Η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ (ιστορική εξέλιξη, νομική βάση, αρχές και προγράμματα δράσης) - Η ενσωμάτωση του περιβάλλοντος σε άλλες κοινοτικές πολιτικές - Το ζήτημα της αξιολόγησης της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής
- Η διαχείριση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα. – Διαστάσεις και θεματικοί τομείς της ελληνικής περιβαλλοντικής πολιτικής (ενδεικτικά, προστασία της φύσης, διαχείριση των υδάτων, διαχείριση των στερεών αποβλήτων)
- Η προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στο ευρωπαϊκό περιβαλλοντικό δίκαιο (εφαρμογή, υλοποίηση, ανταπόκριση σε σχετικές υποχρεώσεις).
- Εργαλεία παρέμβασης και διοικητικές δομές αναφορικά με το περιβάλλον
- Περιβαλλοντική πολιτική και κοινωνική ευαισθητοποίηση στην Ελλάδα – Το περιβαλλοντικό κίνημα
- Εισαγωγή στη διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων /Παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων σχεδίων και προγραμμάτων μέσω προκαθορισμένων περιβαλλοντικών δεικτών.
- Σχέση του περιβάλλοντος με βασικές αναπτυξιακές πολιτικές - Ο οριζόντιος χαρακτήρας της περιβαλλοντικής πολιτικής

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαγιωνά, Δ. (2012), *Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων*. Θεσσαλονίκη: Εκδ.Α.Π.Θ

Γιαννακούρου, Γ., (2009), Η Ευρωπαϊκή πολιτική για το περιβάλλον και η ελληνική δημόσια διοίκηση, στο Α. Πασσάς - Θ. Τσέκος (επιμ), *Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Η ελληνική εμπειρία*, Αθήνα: εκδ. Παπαζήσης, , σ. 341-367.

- Γιαννακούρου, Γ., Γ. Κρεμλής,, Γλ. Σιούτη, (επιμ.) (2007). *Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος στην Ελλάδα. 1981-2006*, Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Γκιζάρη-Ξανθοπούλου, Α. (2003), *Οι νέοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής Πολιτικής στην ΕΕ.*, Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλα.
- Δούση, Ε. (2001). *Η κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- ΕΕΑ (2010). *The European environment – state and outlook 2010: Synthesis*, State of the environment report No 1/2010.
- Gerstenfeld M. (1999): *Περιβάλλον και σύγχυση. Εισαγωγή σ' ένα ακανθώδες θέμα*, Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α. Α. Λιβάνη.
- Καζάκος, Π. (1999). *Ο εξευρωπαϊσμός της δημόσιας πολιτικής. Η εθνική περιβαλλοντολογική πολιτική ανάμεσα σε εθνικές παράγοντες και υπερεθνικές δεσμεύσεις*, στο *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τευχ. 13, σελ. 83-122.
- Κοκκώσης, Χ. (επιμ.) (2002), *Άνθρωπος και Περιβάλλον στην Ελλάδα*, Αθήνα, ΥΠΕΧΩΔΕ.
- Καλδέλλης Ι., Χαλβατζής Ι. Κ., Κωνσταντινίδης Π. & Λαμπρίδου Ελ.-Κ. (2005). *Περιβάλλον και Βιομηχανική Ανάπτυξη*, Αθήνα: Εκδ. Σταμούλη
- Καρβούνης, Σ. & Γεωργακέλλος, Δ. (2005) *Διαχείριση του Περιβάλλοντος – Επιχειρήσεις και Βιώσιμη Ανάπτυξη*, Αθήνα: εκδ. Σταμούλη.
- Καράκωστας, Ι. (2011). *Περιβάλλον και Δίκαιο. Δίκαιο Διαχείρισης και Προστασίας των Περιβαλλοντικών Αγαθών*, β' έκδοση, Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Κουρουζίδης, Σ. (επιμ.), (2006). *Η Πολιτική Οικολογία στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Κουτούπα-Ρεγκάκου Ε. (2007). *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, β' έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη εκδ. Σάκκουλας.
- Lovelock, J. (1992). *Gaia: the practical guide to planetary science*. Gaia Books, London.
- Λουλούδη, Λ. και Μπεόπουλου, Ν. (επιμ.) (1999). *Κριτικές προσεγγίσεις της ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος της υπαίθρου*, Αθήνα: Στοχαστής, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Μοδινός Μ. και Ευθυμιόπουλος, Η. (επιμ.) (1998). *Οικολογία και Επιστήμες του Περιβάλλοντος*, Αθήνα: ΔΙΠΕ.
- Μοδινός, Μ. (1996). *Η αρχαιολογία της ανάπτυξης*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- Ο' Riordan, T. (2000). *Environmental Science for Environmental Management*. Pearson, Prentice Hall.
- Παπαδημητρίου, Γ. (επιμ.) (2007). *Η κοινωνία των πολιτών και η εφαρμογή του περιβαλλοντικού δικαίου, Νόμος και Φύση - 20*, Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Παπαδημητρίου, Ε. (2006). *Περιβαλλοντική Πολιτική και Οικολογική Κρίση*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαπετρόπουλος, Α. (2003). *Οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στην Ευρωπαϊκή και στην Ελληνική έννομη τάξη*, Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας,.

Rifkin, J. (2004). *The European Dream*. Tarcher/Penguin.

Ρόκος, Δ. (επιμ.) (1994). *Επιστήμες και περιβάλλον στα τέλη του αιώνα*, Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις.

Σιούτη Γλ. (2003). *Εγχειρίδιο δικαίου περιβάλλοντος*, Αθήνα-Κομοτηνή: εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα,.

Σκούρτος Μ. & Σοφούλης Κ. (επιμ.) (1995). *Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα. Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών*, Αθήνα: Τυπωθήτω.

Σταυρακάκης Γ. (επιμ.) (1998). *Φύση, κοινωνία και πολιτική*, Αθήνα: Νήσος.

Τάχος, Α. (2006). *Δίκαιο Προστασίας του Περιβάλλοντος*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδ. Σάκκουλας.

Τράπεζα της Ελλάδος (2011). *Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα*.

Τσαντίλης, Δ. και Χατζημπίρος, Κ. (2007). *Η Περιβαλλοντική Πολιτική, στο Ν. Μαραβέγιας και Μ. Τσινισιζέλη (επιμ.) Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές. 50 χρόνια*. Αθήνα: Θεμέλιο.

Φόστερ, Τζ. Μπ. (2003). *Οικολογία και Καπιταλισμός, Μεταίχμιο*, Αθήνα.

Χατζημπίρος, Κ. (2007) *Οικολογία. Οικοσυστήματα και Προστασία του Περιβάλλοντος*. Γ' Έκδοση, Αθήνα: Εκδ.Σ.Αθανασόπουλος

United Nations (1992) *Earth Summit '92*. Conference on Environment and Development.

WCED (World Commission on Environment and Development) (1987) *Our Common Future*. Oxford University Press, Oxford.

ΕΔ-Μ19: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι σπουδαστές/στρίες πώς προσλαμβάνεται το περιβάλλον από την οικονομική επιστήμη και πώς αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί για την αποτίμηση της αξίας των ενεργειακών και φυσικών πόρων. Επιχειρείται επίσης να γίνει κατανοητό πώς η οικονομική επιστήμη μπορεί να συμβάλει προκειμένου να συνεκτιμάται το περιβάλλον στη λήψη των αποφάσεων και τις πολιτικές, καθώς και πώς τα οικονομικά εργαλεία πολιτικής μπορεί να συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή ενεργειακών και περιβαλλοντικών πολιτικών.

Στόχος είναι να προσεγγιστεί η Οικονομία και το Περιβάλλον μέσω ενός εφαρμοσμένου μεθοδολογικού πλαισίου ανάλυσης που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίλυση των πραγματικών περιβαλλοντικών προβλημάτων.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η οικονομική αποτίμηση των περιβαλλοντικών στοιχείων

Εισαγωγή στην οικονομική του περιβάλλοντος. Το μεθοδολογικό πλαίσιο της εκτίμησης της οικονομικής αξίας των περιβαλλοντικών στοιχείων. Φορείς και μέθοδοι αποτίμησης της οικονομικής αξίας του περιβάλλοντος.

Άριστο επίπεδο προστασίας και επιλογή μέσων περιβαλλοντικής πολιτικής

Η έννοια του άριστου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και οι παράγοντες που επηρεάζουν τον καθορισμό του. Διαθέσιμα μέτρα πολιτικής και κριτήρια επιλογής τους. Οικονομικά και διοικητικά μέσα περιβαλλοντικής πολιτικής.

Σπανιότητα και διαχείριση των φυσικών πόρων - Βιώσιμη ανάπτυξη

Διάκριση των φυσικών πόρων σε ανανεώσιμων και μη ανανεώσιμων και η διαχείριση τους. Έννοια και ο ορισμός της σπανιότητας (στενότητας) των φυσικών πόρων. Το ζήτημα της βιώσιμης ανάπτυξης στην οικονομική του περιβάλλοντος.

Ενέργεια, ενεργειακό κόστος, ενεργειακή απόδοση, ενεργειακός εφοδιασμός

Βασικά θέματα ενέργειας (ορισμοί, είδη, κατηγοριοποιήσεις), εισαγωγή στο ενεργειακό σύστημα, ανάλυση ενεργειακής ζήτησης, οικονομία της ενεργειακής αποδοτικότητας, ενεργειακή απόδοση & οικονομική απόδοση, κίνητρα για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, ενεργειακός εφοδιασμός / ασφάλεια τροφοδοσίας, θέματα γεωπολιτικής

Οικονομική ανάλυση ενεργειακών επενδύσεων – Ενεργειακός σχεδιασμός

Δομή της ενεργειακής αγοράς – Ενεργειακές επενδύσεις - Κίνητρα και αντικίνητρα - Αγορά ενέργειας και ενεργειακός σχεδιασμός στην Ελλάδα και την ΕΕ.

Ενεργειακές και περιβαλλοντικές πολιτικές

Το τρίγωνο οικονομία – ενέργεια – περιβάλλον. Διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές ενεργειακές και περιβαλλοντικές πολιτικές. Μελέτες περίπτωσης / Καλές και κακές πρακτικές από την εφαρμογή ενεργειακών και περιβαλλοντικών πολιτικών.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Banks, F. E. (2004). *Energy Economics: A modern introduction*, Kluwer Academic Publishing.

Βλάχου, Α. (1995). *Περιβάλλον και Φυσικοί Πόροι. Οικονομική Θεωρία και Πολιτική*, Αθήνα: Κριτική.

Boyle, G., Everett B., and Ramage, J. (2004). *Energy Systems & Sustainability – Power for a Sustainable Future*, Oxford university press.

Bromley, D. W. (1995). *The Handbook of Environmental Economics*, Blackwell Publ.

Διακουλάκη Δ. (2008). Ενεργειακές στρατηγικές, περιβαλλοντικές απειλές και αναπτυξιακές προκλήσεις, στο: *Σε αναζήτηση Ελληνικού Μοντέλου Ανάπτυξης*, Τ. Γιαννίτσης (επιμ.), Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση, σελ. 237-266.

ΕΕΑ (2013). *Trends and projections in Europe 2013 – Tracking progress towards Europe's climate and energy targets until 2020*, ΕΕΑ Report No 10/2013

Hanley, N., Shogren, J. F., White, B. (1997). *Environmental Economics in Theory and Practice*, Oxford University Press.

Καλδέλλης Ι., Χαλβατζής Ι. Κ., Κωνσταντινίδης Π., Λαμπρίδου Ελ.-Κ. (2005). *Περιβάλλον και Βιομηχανική Ανάπτυξη*, Αθήνα: Εκδ: Εκδόσεις Σταμούλη

ΚΑΠΕ (2013). *Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας σε οικιστικά σύνολα*.

Κώττης Γ. (1994). *Οικολογία και οικονομία*, Αθήνα: Παπαζήση.

Μαλεβίτη, Εύα, (2013). *Ενεργειακή διαχείριση και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας*, Αθήνα: εκδ. Πεδίο

Markandya, A. & Richardson J., (1993). *Environmental Economics*, Earthscan Publications, London.

Μπίθας, Κ. (2011). *Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων*, Αθήνα εκδ. Ινστιτούτο Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Πανάγος, Θ. (2012). *Το θεσμικό πλαίσιο της αγοράς ενέργειας*, Αθήνα : Εκδόσεις Σάκκουλα

Passet R. (1987). *Οικονομία και περιβάλλον*, Παρατηρητής: Θεσσαλονίκη

Τράπεζα της Ελλάδος (2011). *Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα*.

Φαραντούρης, Ν. Ε. (2012). *Ενέργεια: Δίκαιο, οικονομία και πολιτική*, Αθήνα: Εκδ.Νομική Βιβλιοθήκη

Φαραντούρης, Ν. Ε., επιμ. (2013). *Ενέργεια: Ναυτιλία και θαλάσσιες μεταφορές*. Συλλογικό έργο, Αθήνα: Εκδ.Νομική Βιβλιοθήκη

Χάλκος Γεώργιος Ε. (2013). *Οικονομία και περιβάλλον: Μέθοδοι αποτίμησης και διαχείρισης*, Εκδ.: Liberal Books

Οικονομίδης, Μ., Δαλαμαρίνης, Π., Ρέυ, Φ., Καλφαγιάν, (2013). *Το ενεργειακό μέλλον και το περιβάλλον*, Θεσσαλονίκη : Γερμανός

Perrings, C. (1990). *Economy and the Environment*, Cambridge University Press, Cambridge.

WECD (1987). *Our Common Future*, Oxford University Press, Oxford.

United National University (2012). *Climate Change and Fragile States*, SOURCE 16/2012.

Στο μάθημα θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΕΔ-Μ20: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι σύγχρονες κοινωνίες καλούνται να διαχειριστούν απρόβλεπτους κινδύνους, όπως κατέδειξαν πρόσφατες μεγάλες καταστροφές και κρίσεις (όπως, καταστροφή Fukushima, Ιαπωνία το 2011, διατάραξη πτήσεων λόγω ηφαιστειακής τέφρας το 2010, καύσωνας στην Ευρώπη το 2004, συμβάντα στις Η.Π.Α. την 11^η Σεπτεμβρίου 2001, ιός υπολογιστών του 2000). Καταστροφές και κρίσεις επιφέρουν σημαντικές κοινωνικές, οικονομικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις οι οποίες μάλιστα, κατά περίπτωση, μπορεί να είναι να διαχέονται απρόβλεπτα, χωρικά και χρονικά.

Η διαχείριση κινδύνων, ιδίως δε αυτών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, τίθεται ως προτεραιότητα τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Θεωρείται μάλιστα, ότι η διαχείριση φυσικών, ανθρωπογενών ή από πρόθεση κινδύνων είναι σκόπιμο να αποτελεί στοιχείο των δημόσιων πολιτικών (και ιδίως, ενδεικτικά, των πολιτικών χωρικής ανάπτυξης, υποδομών και δικτύων, τουριστικής και αγροτικής ανάπτυξης, περιβάλλοντος και ενέργειας). Εξάλλου, η προστασία από καταστροφές και απειλές αποτελεί ένα πρόσφορο πεδίο συνεργασίας και συνέργιας του δημόσιου τομέα, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών (τρίτου τομέα).

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναδειχτεί η σημασία της διαχείρισης των κινδύνων ως στοιχείο των δημόσιων πολιτικών. Στόχος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές/στρίες τις έννοιες, αρχές και κατευθύνσεις που διέπουν τη διαχείριση κινδύνων στις σύγχρονες κοινωνίες, να εκτιμήσουν τη σπουδαιότητα της ενσωμάτωσης της διαχείρισης κινδύνων στις δημόσιες πολιτικές και να εξοικειωθούν με πολιτικές και πρακτικές διαχείρισης κινδύνων μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα και μελέτες περίπτωσης.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διαχείριση κινδύνων: Έννοιες, αρχές και κατευθύνσεις

- Βασικές έννοιες: Κίνδυνος, επικινδυνότητα, τρωτότητα, διακινδύνευση, προσαρμοστικότητα/ικανότητα ανάκαμψης, κρίση, καταστροφή, διακινδύνευση καταστροφής
- Επιπτώσεις των καταστροφών: είδη, χωρικές και χρονικές κλίμακες, καταστροφές και μακρο-οικονομικές επιπτώσεις, πολιτική ασφάλισης και διαμοιρασμού της διακινδύνευσης, τεχνικές καταγραφής - αποτίμησης βλάβης - ζημίας - απωλειών.
- Φάσεις διαχείρισης καταστροφής: πρόληψη και μετριασμός, προειδοποίηση, ετοιμότητα, αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και παροχή βοήθειας, αποκατάσταση, ανασυγκρότηση)

Τρωτότητα και Διακινδύνευση: Πρόληψη και μετριασμός

Μορφές και φορείς της τρωτότητας

Η ανατομία της τρωτότητας και οι έννοιες της έκθεσης, της αντίστασης και της προσαρμοστικότητας/ικανότητας ανάκαμψης

Αντιμέτωπιση των καταστροφών και προσαρμογή στους κινδύνους: πολιτικές και πρακτικές, προσεγγίσεις, εργαλεία και μέτρα – Ασφάλιση και διαμοιρασμός της διακινδύνευσης

Συστηματική ενσωμάτωση του σχεδιασμού πρόληψης / μετριασμού στον αναπτυξιακό σχεδιασμό

Παραδείγματα προγραμμάτων πρόληψης από τον ελληνικό και διεθνή χώρο

Αντιμέτωπιση εκτάκτων αναγκών και παροχή βοήθειας

- Έκτακτες επιχειρήσεις - Μοντέλα λήψης αποφάσεων στη διαχείριση κρίσεων Ειδικότερα θέματα (π.χ. σχέδια εκκένωσης).
- Προγράμματα ετοιμότητας και μηχανισμοί έκτακτης ανάγκης - Πρόγνωση και προειδοποίηση στις περιπτώσεις πλημμυρών, σεισμών, δασικών πυρκαγιών
- Η πολιτική προστασία σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο – Ο Ευρωπαϊκός μηχανισμός πολιτικής προστασίας -Νομικό πλαίσιο Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα, γενικό σχέδιο πολιτικής προστασίας «Ξενοκράτης».
- Διαχείριση κατάστασης έκτακτης ανάγκης μετά από καταστροφή: Από τα σχέδια στην πράξη - Εμπειρίες από τον ελληνικό και διεθνή χώρο.

Μετακαταστροφική αποκατάσταση και ανασυγκρότηση

- Προγραμματισμός και διαδικασίες αποκατάστασης και ανασυγκρότησης μετά από καταστροφή – Προαγωγή της βιωσιμότητας κατά την ανασυγκρότηση πληγεισών περιοχών
- Επιτυχίες και αποτυχίες σχεδιασμού και προγραμματισμού ανασυγκρότησης, ανάλυση περιπτώσεων από την Ελλάδα και το διεθνή χώρο
- Η καταστροφή ως «παράθυρο ευκαιρίας»: Μύθος ή πραγματικότητα;

Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και ασφάλεια

Παγκόσμια περιβαλλοντική αλλαγή και διακινδύνευση - Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, συνέπειες και αντιμετώπιση

Κίνδυνοι από τη ρύπανση της ατμόσφαιρας, εξασθένιση της στοιβάδας του όζοντος, βιοφυσικοί κίνδυνοι, βιοχημικοί κίνδυνοι και η πρόκληση της βιοτεχνολογίας,

Τεχνολογικοί κίνδυνοι: ορισμός, σημασία, αντιμετώπιση, τα σχέδια «ΣΑΤΑΜΕ»

Πολιτικές και δράσεις για ένα ασφαλέστερο περιβάλλον. Εμπειρίες και μελέτες περιπτώσεων τεχνολογικών ατυχημάτων (Bhopal, Chernobyl, Seveso, Fukushima)

Από τη διαχείριση των κινδύνων στη διακυβέρνηση των κινδύνων

- Το φάσμα των σύγχρονων κινδύνων και οι δυσκολίες στην αντιμετώπισή τους – Το ζήτημα της εμπιστοσύνης και της αξιοπιστίας στη σχέση μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας, των μηχανισμών λήψης αποφάσεων και του κοινού – Η έννοια της Κοινωνίας του Κινδύνου
- Η έννοια της πρόσληψης του κινδύνου του (risk perception) - Ο ρόλος του κοινού και της επιστημονικής κοινότητας στην αναγνώριση και την αντιμετώπιση των κινδύνων.

- Το θεσμικό πλαίσιο και οι ασκούμενες πολιτικές: από το θετικιστικό μοντέλο στο διαβουλευτικό μοντέλο - Συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης απόφασης και η έννοια του αποδεκτού κινδύνου – Από τις ποσοτικές εκτιμήσεις του κινδύνου στην ποιοτική έννοια της αναλογικότητας - Η αρχή της προφύλαξης ως η βάση για τον ανακαθορισμό των σχέσεων επιστήμης και πολιτικής.
- Διακυβέρνηση των Κινδύνων.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alexander, D. E. (2006). Globalization of disaster: trends, problems and dilemmas. *Journal of International Affairs* 59(2), 1-22

Alexander, D. (2002). From civil defence to civil protection – and back again. *Disaster Prevention and Management* 11(3), 209-213

Bankoff, G., Frenks, G. & Hilhorst, D. (2004). *Mapping vulnerability: Disasters, development and people*. London-Sterling: Earthscan

Beck, U. (1999). *World Risk Society*. Cambridge: Polity Press.

Blaikie, P., Cannon, T., Davis, I. & Wisner, B. (1994). *At risk: natural hazards, people's vulnerability and disasters*. London-NY: Routledge.

Brauch, H. G. (2005). *Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks in Environmental and Human Security*. UNU-SOURCE 1/2005.

Cutter, S. ; Corendea, C. (Eds.) (2013) *From Social Vulnerability to Resilience: Measuring Progress toward Disaster Risk Reduction*. SOURCE No. 17. UNU-EHS. Bonn, Germany.

Δελλαδέτσιμας, Π.-Μ. (2009). *Ασφαλείς πόλεις*. Αθήνα: Εξάντας

Διαμαντόπουλος, Γ. (1991). *Μαχόμενη πολεοδομία για την ανάπτυξη της πόλης: Η περίπτωση Καλαμάτα 1980-1990 - Πόλη και σεισμός*, Αθήνα: ΤΕΕ.

Enarson, E. & Morrow, B.H., eds. (1998). *The gendered terrain of disasters: Through women's eyes*. Westport, USA: Praeger Pbls.

Geipel, R. (1991). *Long-term consequences of disasters*. N.Y.: Springer-Verlag.

Jaeger C., Renn, O., Rosa, E. & Webler, Th. (2006). *Risk, Uncertainty, and Rational Action*, Second edition. London, Earthscan.

Hewitt, K. (1997). *Regions at risk: A geographical introduction to disasters*. Essex: Longman.

Kreimer, A., Arnold, M. & Carlin, A. (2003). *Building safer cities: The future of disaster risk*. Disaster and Risk Management Series No.3, The World Bank pbl.

Lagadec, P., 2006. Crisis management in the 21st century: "Unthinkable" events in "inconceivable" contexts. In: Rodriguez, H. Quarantelli, E. & Dynes, Russell (Eds.) *Handbook of Disaster Research*, Ed. Springer, pp 489-507

Leighton, M., Shen, Xiaomeng and Warner, K. (2012). *Climate Change and Migration: Rethinking Policies for Adaptation and Disaster Risk Reduction*, UNU-SOURCE 15/2012.

Λέκκας, Ε. (2000). *Φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές*. Αθήνα: Access [on line: <http://www.elekkas.gr/images/stories/pdfdocs/books/tk.pdf>]

- Λέκκας, Ε. & Λόζιος, Σ. (2002). *Βασικές αρχές και εφαρμογές του επιχειρησιακού σχεδιασμού για τη διαχείριση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων*. ΕΚΠΑ / Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος.
- Λουλούδης Λ. , Γεωργιάδου, Β. & Σταυρακάκης, Γ. (1999). *Φύση, κοινωνία, επιστήμη στην εποχή των Τρελών Αγελάδων'. Διακινδύνευση και αβεβαιότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.
- McEntire, D.A., ed., 2007. *Disciplines, disasters and emergency management: The convergence and divergence of concepts, issues and trends from the research literature*. Springfield, USA: Charles C.Thomas.
- Μπάλιας, Γ. (2009). *Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι: Διαπλοκή επιστήμης, δικαίου και πολιτικής*. Αθήνα: Σάκκουλας
- Μπεριάτος, Η. και Δελλαδέτσιμας, Π.-Μ. (2010). *Σεισμοί και οικιστική ανάπτυξη*. Αθήνα: Κριτική.
- Parker, R., Kreimer, A, & Munasinghe, M., eds., 1995. *Informal settlements, environmental degradation and disaster vulnerability: The Turkey case study*. The World Bank Pbl.
- Παναγιωτόπουλος, Π. (2013). *Τεχνολογικές καταστροφές και πολιτικές του κινδύνου: Παλινδρομήσεις του κοινωνικού εκσυγχρονισμού στην Ελλάδα 1947-2000*. Αθήνα: Πόλις
- Pelling, M., ed., 2003. *Natural disasters and development in globalizing world*. London and New York: Routledge.
- Perry, R.W. and Quarantelli, E.L., eds. (2005). *What is a disaster? New answers to old questions*. USA: XLibris, p.237-274.
- Σαπουντζάκη, Κ. (2007). *Το αύριο εν κινδύνω*. Αθήνα: Gutenberg
- Shrady, N. (2010). *Ο μεγάλος σεισμός: Καταστροφή, δέος και ορθολογισμός στη Λισαβόνα το 1755*. Αθήνα: Κριτική
- Slovic P. (2000). *The Perception of Risk*. London: Earthscan
- Smith, K. (1991). *Environmental hazards: Assessing risk and reducing disaster*. 3rd edition. London and NY: Routledge.
- Thywissen, K. (2006). *Components of risk: A comparative glossary*. United Nations University-Institute for the Environment and Human Security, SOURCE Publications Series of UNU-EHS, No.2/2006.

ΕΔ-Ε06: ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΑΠΤΕΤΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΚΥΚΛΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η Ομαδική Εργασία αποσκοπεί στην περαιτέρω καλλιέργεια της ικανότητας των σπουδαστών/σπουδαστριών να επεξεργάζονται ένα ζήτημα που άπτεται της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τους την βιωσιμότητα και τις κοινωνικές διαστάσεις. Πιο συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ανάπτυξη της ικανότητας των σπουδαστών/στριών να αντιμετωπίζουν ολοκληρωμένα σύνθετα και πολυδιάστατα ζητήματα, αξιοποιώντας συνδυασμένα γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί στους διακριτούς κύκλους ειδίκευσης της Β' Ειδικής Φάσης Σπουδών. Επιπρόσθετα, η Εργασία αποβλέπει στη βελτίωση των δεξιοτήτων συνεργασίας και ομαδικότητας των σπουδαστών/σπουδαστριών, καθώς και στην προαγωγή της συνεργατικότητας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οι Ομαδικές Εργασίες θα αντιμετωπίζουν διάφορες ή/και συμπληρωματικές πτυχές ενός θέματος τομεακού ή περιφερειακού/τοπικού χαρακτήρα.

**ΑΞΟΝΑΣ 5: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

ΕΔ-Ε07: ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΠΕ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η εξοικείωση των σπουδαστών με τις βασικές τεχνολογικές εξελίξεις στον Παγκόσμιο Ιστό, με έμφαση στο Σημειολογικό Ιστό, στο Web 2.0 και τις συνεργατικές εφαρμογές του και ταυτόχρονα η παροχή των απαιτούμενων πρακτικών γνώσεων για τη διαχείριση εφαρμογών στο νέο επικοινωνιακό και τεχνολογικό περιβάλλον, αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Δίκτυα Γνώσης, Κοινωνικά Δίκτυα
- Web 2.0 και συνεργατικές εφαρμογές
- Online χώροι συνεργασίας για τη Δημόσια Διοίκηση
- Συνεργατικά μοντέλα διοίκησης και οργάνωσης που διαμορφώνονται στον Παγκόσμιο Ιστό
- Συνεργατική δημιουργία περιεχομένου για τη Δημόσια Διοίκηση
- Διαχείριση και συντονισμός ομάδων
- Web 2.0 και ενδυνάμωση των πολιτών
- Βέλτιστες πρακτικές, παραδείγματα εφαρμογής και εμπειρίες από εφαρμογές φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που έχουν ήδη προχωρήσει στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολάκης, Ι., (επιμ.) (2011). Συνεργατικό διαδίκτυο και κοινωνία. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
Κοσκινάς, Κ., Αρσένης Σ. (επιμ.) (2009) Δυνητικές Κοινότητες: Κοινωνιο-Ψυχολογικές Προσεγγίσεις και Τεχνικές Εφαρμογές, Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Chang, A. M., & Kannan, P. K. (2008) Leveraging Web 2.0 in government. IBM Center for the Business of Government.

Leighninger, M. (2011) Using Online Tools to Engage--and be Engaged By--the Public. IBM Center for the Business of Government.

Anthopoulos, L. G., Siozos, P., & Tsoukalas, I. A. (2007) Applying participatory design and collaboration in digital public services for discovering and re-designing e-Government services. Government Information Quarterly, 24(2), 353-376.

Chun, S. A., Shulman, S., Sandoval, R., & Hovy, E. (2010) Government 2.0: Making connections between citizens, data and government. *Information Polity*, 15(1), 1-9.

McGuire, M. (2006) Collaborative public management: Assessing what we know and how we know it. *Public administration review*, 66(s1), 33-43.

Osimo, D. (2008) Web 2.0 in government: Why and how. Institute for Prospective Technological Studies (IPTS), JRC, European Commission, EUR, 23358.

ΕΔ-Ε08: ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η βελτίωση των γνώσεων και η ανάπτυξη των ικανοτήτων των σπουδαστών για την αποτελεσματική αποτύπωση και βελτιστοποίηση διαδικασιών στη δημόσια διοίκηση, με βάση συστηματικές μεθοδολογίες και πρότυπα, αποτελεί τον σκοπό του εν λόγω εργαστηρίου. Ειδικότερα, οι σπουδαστές θα είναι σε θέση, μετά το τέλος του εργαστηρίου, να αναλύουν και να αποτυπώνουν διαδικασίες που διατρέχουν οριζόντια μία δημόσια οργάνωση, αξιοποιώντας κατάλληλα μεθοδολογίες μοντελοποίησης. Επίσης, θα μάθουν να χειρίζονται κατάλληλο λογισμικό για την υποστήριξη της συστηματικής αποτύπωσης επιχειρησιακών διαδικασιών. Τέλος, θα γίνεται συσχέτιση των λειτουργιών και διαδικασιών που αναλύονται αναφορικά με τη συνεισφορά τους στις λειτουργικές δαπάνες του φορέα, θα αξιολογείται η ποιότητά τους και ο βαθμός συνεισφοράς τους και θα ανασχεδιάζονται με στόχο να ενσωματώνουν τις ΤΠΕ και να βελτιώνουν τη συνολική απόδοση

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Ελληνικό πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Εισαγωγή στις μεθοδολογίες αποτύπωσης διαδικασιών:
  - Process map
  - Data Flow Diagrams
  - Business Process Modeling Notation/BPMN
- Μεθοδολογία ανασχεδιασμού διαδικασιών
- Μελέτη περίπτωσης αποτύπωσης και ανασχεδιασμού διαδικασιών

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

www.e-qif.gov.gr: Πλαίσιο Παροχής υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πρότυπα διαλειτουργικότητας.

Στο εργαστήριο θα διεξαχθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου των σπουδαστών, είτε με τη μορφή μελέτης περίπτωσης είτε με τη μορφή γραπτών ερωτήσεων/ασκήσεων.

ΑΞΟΝΑΣ 6: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΕΔ-Ξ01:ΑΓΓΛΙΚΑ

ΕΔ-Ξ02: ΓΑΛΛΙΚΑ-ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ-ΙΣΠΑΝΙΚΑ-ΙΤΑΛΙΚΑ

I. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στόχος του προγράμματος είναι η ολοκλήρωση της κάλυψης ειδικών γλωσσικών δεξιοτήτων, χρηστικού και επαγγελματικού τύπου, σε θέματα, που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων της σχολής, με μεγαλύτερη πλέον έμφαση στη σημασιολογική και διερευνητική διάσταση της γλώσσας.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η επαφή με την ξένη γλώσσα γίνεται :

- με τον προγραμματισμό δραστηριοτήτων και την επεξεργασία ιδεών
- με περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων προφορικής και γραπτής επικοινωνίας χρηστικού και επαγγελματικού τύπου (παρουσίαση θέματος, αίτηση, ανακοίνωση, περίληψη, αναφορά, νόμοι, πρακτικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λ.π.)
- με εμβάθυνση και ανάλυση θεματικών αντικειμένων του κύκλου σεμιναρίων εξειδίκευσης, με εκπόνηση εργασιών των σπουδαστών.

Το πρόγραμμα σπουδών των Ξένων Γλωσσών στην Ειδική Φάση διαρθρώνεται σε θεματικές ενότητες.

III. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται προέρχεται από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Είναι κατάλληλα σχεδιασμένο και διαμορφωμένο από τους εισηγητές σύμφωνα πάντα με το επίπεδο γλωσσομάθειας των εκπαιδευομένων.

Εκπόνηση Τελικών Εργασιών

Με το πέρας του Δεύτερου Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης ανατίθενται με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. στους εκπαιδευόμενους οι Τελικές Εργασίες (έκτασης 10.000 έως 15.000 λέξεων).

Με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. ορίζονται ο Συντονιστής και οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι του Κύκλου εκπόνησης και αξιολόγησης των Τελικών Εργασιών, οι οποίοι αναλαμβάνουν τον σχεδιασμό και συντονισμό του εν λόγω εκπαιδευτικού κύκλου.

Με ευθύνη του Συντονιστή και των Επιστημονικών Υπεύθυνων του Κύκλου εκπόνησης και αξιολόγησης των Τελικών Εργασιών, καταρτίζεται κατάλογος με τις θεματικές ενότητες και τους τίτλους των Τελικών Εργασιών, μετά από έγκριση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. Η θεματολογία των Τελικών Εργασιών αντλείται από το σύνολο της διδακτέας ύλης του Προγράμματος Σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

Ο κατάλογος των Τελικών Εργασιών περιέχει αριθμό εργασιών προσαυξημένο τουλάχιστον κατά δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού αριθμού των εκπαιδευομένων, και ανακοινώνεται στους εκπαιδευόμενους κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης.

Η επιλογή Τελικής Εργασίας από τον ανωτέρω κατάλογο είναι δεσμευτική για τους εκπαιδευόμενους. Σε περίπτωση που για την ίδια εργασία εκδηλώνουν ενδιαφέρον περισσότεροι του ενός εκπαιδευόμενοι, τότε προτεραιότητα δίνεται στον εκπαιδευόμενο που προηγείται στη βαθμολογική κατάταξη, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί μετά την αξιολόγηση και του Πρώτου Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών. Για κάθε εκπαιδευόμενο ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. ένας Επιβλέπων, ο οποίος ανήκει υποχρεωτικά στο Μητρώο Κύριου Διδακτικού Προσωπικού του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και κατά προτίμηση έχει παράσχει διδακτικό έργο στα πλαίσια της τρέχουσας εκπαιδευτικής σειράς.

Οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν σε προγραμματισμένες συναντήσεις, συνολικής διάρκειας μέχρι έξι (6) ώρες, με τον Επιβλέποντα την εργασία τους, στο πλαίσιο των οποίων συζητούν την πρόοδο των εργασιών και επιλύουν τυχόν ζητήματα που ανακύπτουν.

Όλες οι εργασίες αρχειοθετούνται στη Βιβλιοθήκη του ΕΚΔΔΑ κατά εκπαιδευτική σειρά και είναι διαθέσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Το ΕΚΔΔΑ δύναται να αναρτά τις εργασίες των εκπαιδευομένων στο δικτυακό του τόπο, να προβαίνει σε μετάφραση και επεξεργασία των κειμένων και γενικότερα να αξιοποιεί τις εργασίες για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς. Όλα τα ανωτέρω τελούν υπό την προϋπόθεση της τήρησης των διατυπώσεων που τίθενται από την κείμενη νομοθεσία για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Αποφοίτηση

Η σειρά αποφοίτησης καθορίζεται από τον τελικό βαθμό αποφοίτησης, ο οποίος συντίθεται από:

- (i) το βαθμό της Κοινής Φάσης Σπουδών υπολογιζόμενο με συντελεστή βαρύτητας 25%.
- (ii) το βαθμό της Πρακτικής Εκπαίδευσης υπολογιζόμενο με συντελεστή βαρύτητας 15%.
- (iii) το βαθμό των μαθημάτων, σεμιναρίων και εργαστηρίων του Πρώτου και Δεύτερου Κύκλου Μαθημάτων Εξειδίκευσης της Ειδικής Φάσης Σπουδών υπολογιζόμενο με συντελεστή βαρύτητας 40%.
- (iv) το βαθμό της Τελικής Εργασίας υπολογιζόμενο με συντελεστή βαρύτητας 20%.

Οι εκπαιδευόμενοι που ολοκληρώνουν το πλήρες Πρόγραμμα Σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., κατατάσσονται με βάση τον τελικό βαθμό αποφοίτησης σε μία από τις παρακάτω βαθμίδες:

Πρώτη βαθμίδα:

- Αριστούχος αποφοιτήσας (βαθμός μεγαλύτερος ή ίσος του 8,5)

Δεύτερη βαθμίδα:

- Επιτυχώς αποφοιτήσας (βαθμός μεγαλύτερος ή ίσος του 5 και μικρότερος του 8,5)

Τρίτη βαθμίδα:

- Φοιτήσας (βαθμός μικρότερος του 5).